

BREZİLYA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	15
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	18
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	26
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	30

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Brezilya, Arjantin, Uruguay ve Paraguay ile birlikte Güney Ortak Pazarı'nın (MERCOSUR) üyeleri arasında bulunmakta olup, MERCOSUR, Brezilya'nın dış ticaret politikalarını Őekillendirmede önemli rol oynamaktadır.

MERCOSUR, 1991 yılında Asuncion AntlaŐması çerçevesinde kurulmuş, üyeler arasında ticaretin serbestleŐtirilmesine yönelik bir dizi kademeli ve otomatik tarife indirimlerini içeren bir program yürürlüğe koyulmuŐtur.

MERCOSUR'un ayrıca, Kolombiya, Mısır, İsrail, Peru, Bolivya ve Şili ile serbest ticaret anlaşması (STA) bulunmakta olup, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ile 16 Eylül 2025¹ tarihinde ve Avrupa Birliği (AB) ile 17 Ocak 2026 tarihinde² STA imzalanmıŐ ancak henüz yürürlüğe girmemiŐtir.

Öte yandan Brezilya, Dünya Ticaret Örgütü'ne (WTO) üyedir. Ayrıca DTÖ mekanizmalarını etkin ve aktif kullanan ölkelerden biridir. Gümrük tarife yapısı Armonize Sistem'dir (HS-Harmonized Commodity Coding-Description System).

İthalat Rejimi

Firmalar tarafından ithalatına izin olmayan ürünler; Brezilya'da üretilen ve yurtdışında münhasır satıŐa yönelik sigara ve içecekler, menşe ölkesinde pazarlanmayan markalı sigaralar, ateŐli silahların sahteleri, uygun bir lisans olmadığı sürece vahŐi hayvanlar, uygun lisans olmadığı sürece süs veya tarım amaçlı su hayvanları, sahte ve korsan ürünler, genetiği deĐiŐtirilmiŐ organizmalar içeren ürünler, pestisitler ve bileŐenleri, kamu ahlak, gelenek, sağlık veya düzenine zarar verecek ürünler, narkotik maddelerdir.

İzne tabi olan ürünler; ilaçlar, kozmetik ürünler, ateŐli silahlar, oyuncaklar, hayvansal ürünler, tohum ve fidanlar, tarımsal ürünlerdir.

Özel kurallara tabi ürünler ise kullanılmıŐ ürünler ve hurda Şeklinde belirlenmiŐtir³.

1. Yasal Durum

İthalat ve ihracat yapmak isteyen giriŐimcinin ilk adımı, Őirketinin doğru bir Şekilde kurulduğundan, yasallaŐtırıldıĐından ve ithalat/ ihracat işlemi yapması için gerekli olan Şartlara sahip olduğundan emin olmaktır. Bu nedenle, Şirketin yasal bir engeli bulunmayan bir vergi

¹ <https://www.mercosur.int/en/efta-mercotur-free-trade-agreement-joint-statement>

² <https://copenhagen.mfa.ee/paraguays-allkirjastati-tana-euroopa-liidu-ja-mercotur-vabakaubandusleping/>

³ [http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/ Ato2007-2010/2009/Decreto/D6759.htm \(Seção V-A](http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/ Ato2007-2010/2009/Decreto/D6759.htm (Seção V-A)

[Do Regime de Tributação Unificada\)](#)

https://www.gov.br/siscomex/pt-br/arquivos-e-imagens/2020/01/Portaria-DECEX-8_1991.pdf

<https://normas.leg.br/?urn=urn:lex:br:federal:lei:2010-08-02;12305>

<https://normas.leg.br/?urn=urn:lex:br:federal:lei:2025-01-06;15088>

numarası olmalı ve ithalat ve ihracat faaliyetlerinin şirketin kuruluş sözleşmesine dahil edilmesi gerekmektedir⁴.

2. SISCOMEX Sistemine Kayıt (RADAR)

Entegre Dış Ticaret Sistemi (Siscomex), Brezilya dış ticaretinin devlet kontrolünde gerçekleştirildiği bilgisayar ortamındaki kayıt sistemidir. Tek bir bilgi akışının benimsenmesini sağlayan, paralel kontrolleri ortadan kaldıran ve işlemlerde yer alan belgelerin hacmini önemli ölçüde azaltan ve işlemleri kolaylaştıran bir araçtır.

Siscomex, döviz işlemleri dahil tüm dış ticaret yönetim birimlerinin faaliyetlerinin, ihracat ve ithalat sürecinin çeşitli aşamalarının izlenmesine, yönlendirilmesine ve kontrol edilmesine olanak sağlayan entegre bir sistemdir.

Şirket kurulduktan ve yasallaştırıldıktan sonra, her bir şahıs veya tüzel kişinin, RADAR lisansı (veya şifresi) olarak da bilinen Siscomex'i kullanma iznini almak için bir Vergi İdaresi (Receita Federal) birimine başvurması gerekir.

2.1 SISCOMEX (RADAR) Kaydı Çeşitleri

Siscomex'te kayıt kurumsal ve bireysel olmak üzere ikiye ayrılır. Kurumsal versiyon ekspres, sınırlı ve sınırsız olmak üzere 3 alt segmente bölünmüştür.

2.1.1 Bireysel Radar Kaydı

Bireysel Radar, esnaflar, sanatçılar, çiftçiler ve benzerleri gibi ithalatçıların kendi tüketimleri için ve profesyonel faaliyetlerini ve kişisel koleksiyonlarını yürütmeleri için ithalat yapmalarına olanak sağlar.

2.1.2 Kurumsal Radar Kaydı

2.1.2.1 Express Radar Kaydı

Aşağıdaki sınıfa giren tüzel kişiler, Express Radar Kaydına tabi olurlar ve ithalat veya ihracat için işlem limitlerine tabi olmazlar⁵ :

- Hisseleri borsada veya tezgah üstü piyasada işlem gören, halka açık şirket statüsünde kurulmuş tüzel kişiler ve tamamına sahip oldukları yan kuruluşları;
- Kamu sermayeli kuruluşlar veya karma sermayeli şirketler.

2.1.2.2 Sınırlı Radar Kaydı

Sınırlı Radar modeli için uygun olan şirketler, her altı aylık dönemde 150.000 ABD dolarına kadar ithalat yapabilmektedir. Bu şirketlerin tahmini finansal kapasiteleri 50.000 ve 150.000 ABD doları arasındadır.

2.1.2.3 Sınırsız Radar Kaydı

Tahmini finansal kapasitesi her altı aylık dönemde 150.000 ABD doları sınırının üzerinde olan şirketler sınırsız radar ile ithalat yapabilmektedir⁶.

⁴ <https://www.contabilizei.com.br/contabilidade-online/objeto-social-da-empresa/>

⁵ <https://www.gov.br/receitafederal/pt-br/assuntos/aduana-e-comercio-exterior/manuais/habilitacao/Pessoa-Juridica/Submodalidade-Expressa/modalidade-expressa-orientacoes-validas-a-partir-do-dia-01-12-2020-inicio-da-vigencia-da-in-rfb-no1984-2020> (Modalidade Expressa)

⁶ <https://www.gov.br/receitafederal/pt-br/assuntos/aduana-e-comercio-exterior/manuais/habilitacao/modalidades-de-habilitacao> (Modalidade Ilimitada)

3. İthalat Lisansı

İthalatı yapılacak ürün için İthalat Lisansı (Licenciamento de Importação) alınması gerekebilir. İthalat amaçlanan ürün için lisans gerekip gerekmediği, Siscomex sisteminden öğrenilebilmektedir.

3.1. Lisansız İthalatı Yapılan Ürünler

Eğer ithalat lisansı gerekmiyorsa, sadece ithalat beyanı yapılır (Declaração de Importação). Otomatik ve otomatik olmayan lisans kapsamında bulunmayan ürünler ile antrepo rejimi veya geçici ithalat yöntemiyle ithal edilen ürünler, fuarlara getirilen ürünler, garanti kapsamında ithal edilen ürünler, hibe edilen ürünler, numuneler, yatırım malları gibi bazı ürünler, lisansız olarak doğrudan ithalat beyannamesi ile ithalatı yapılabilen ürün gruplarıdır.

3.2. İthalatı Lisansa Tabi Ürünler

İthalat lisansı gerekiyorsa, ithal edilecek ürünün türüne göre ilgili Brezilya kurumu tarafından analiz gerçekleştirilir ve ithalat lisansı verilir. İthalat lisansı, otomatik ve otomatik olmayan şekilde iki alt gruba ayrılmaktadır.

3.2.1. Otomatik Lisansa Tabi Ürünler

Otomatik lisans için SISCOMEX sistemine başvurulmakta ve Dış Ticaret Operasyon Bölümü (DECEX) tarafından yapılan değerlendirmenin ardından lisans verilmektedir.

3.2.2. Otomatik Olmayan Lisansa Tabi Ürünler

Otomatik olmayan lisans için SISCOMEX'e başvurulmakta ve DECEX veya yetkilendirdiği kurum tarafından yapılan değerlendirme sonucunda lisans verilmektedir. Ürün listesi zaman içerisinde revize edildiğinden, ithalatçıların SISCOMEX'ten ürün listelerini kontrol etmesi gerekmektedir.

Her iki lisans uygulamasında da malların menşe ülkesinden transfer edilmesinden önce lisansın alınması gerekmektedir. Bazı özel durumlarda sevkiyat sonrası da başvurulabilmektedir. SISCOMEX tarafından verilen başvuru numarası ile süreç takip edilebilmektedir.

Otomatik lisans başvurudan sonra 10 iş günü içerisinde verilmektedir.

Otomatik olmayan lisans başvurudan sonra 60 gün içerisinde verilmektedir. İthalat lisansı düzenlendiği tarihten itibaren 180 gün geçerlidir⁷.

Lisans alındıktan sonraki 90 gün içerisinde sevkiyat işleminin başlatılması gerekmektedir. Sevkiyat için geç kalınmış ise ilk 90 gün bitmeden önce süre uzatımı talep edilebilmektedir⁸. Aksi halde lisans geçersiz hale gelmektedir. Takip eden 90 gün içerisinde eşyanın gümrüklemesinin yapılması gerekmektedir.

⁷ <https://www.gov.br/receitafederal/pt-br/assuntos/aduana-e-comercio-exterior/manuais/despacho-de-importacao/topicos-1/procedimentos-preliminares/licenciamento-da-importacao/validade-da-li>

⁸ <https://www.gov.br/receitafederal/pt-br/assuntos/aduana-e-comercio-exterior/manuais/despacho-de-importacao/topicos-1/procedimentos-preliminares/licenciamento-da-importacao/deferimento>
<https://www.gov.br/receitafederal/pt-br/assuntos/aduana-e-comercio-exterior/manuais/despacho-de-importacao/sistemas/siscomex-importacao-web/licenciamento-de-importacao/visao-geral-do-modulo-siscomex-licenciamento-de-importacao-web-1>
https://www.gov.br/siscomex/pt-br/arquivos-e-imagens/2021/09/2021.09_InformacoesGerais.pdf

4. İthalatın Serbest Bırakılmasına İzin Veren Belgeler

İhracattan sonra, ihracatçı kararlaştırılan ödeme yöntemine göre, ithalatçının malları Brezilya gümrüğü yoluyla serbest bırakılmasına izin veren belgeleri sunar. Söz konusu belgeler aşağıda sunulmaktadır:

- Konşimento
- Ticari Fatura
- Menşe Belgesi (Ürün uluslararası anlaşmalara tabi olduğunda)
- Bitki Sağlığı Sertifikası (Brezilya kanunlarına göre gerektiğinde)

İhracat Rejimi

Brezilya'da ihracatı teşvik politikaları özellikle 1970'li yıllarda etkinlik kazanmaya başlamıştır. Devlet, ihracat ürünleri listesini çeşitlendirmek amacıyla vergi ve kredi avantajları sağlayarak sanayi ürünleri ile katma değeri yüksek malların ihracatını teşvik etmeye çalışmış, ancak 1980'li yıllarda yaşanan ekonomik kriz ve bunun sonucu kaynaklardaki azalmayla beraber, bu uygulamalardan vazgeçilmiştir.

Bununla beraber, Brezilya hükümeti ihracata yönelik üretimi teşvik etmek amacıyla çeşitli vergi ve tarife teşvikleri sunmaktadır. İhracata yönelik mal üretiminde kullanılacak ekipman ve malzemenin ithalatında vergi muafiyetleri söz konusudur. Ayrıca, mamul madde ihracatı ile ilgili mal ve hizmetlere ve sanayi mallarına katma değer vergisi muafiyeti sağlanmakta, ihracat için yapılan işlemlerde vergi muafiyeti uygulanmaktadır.

Bunun yanı sıra, ihracat mallarının üretimi için Brezilya'ya yeni yatırım, teknolojik yenilik ve istihdam sağlayacak firmaları hedefleyen ihracat İşleme Bölgeleri (EPZ) bulunmaktadır. Endüstriyel serbest ticaret bölgeleri olan bu bölgelerdeki şirketlere birtakım vergi muafiyetleri sağlanmaktadır (Örneğin, üretimde kullanılan mal ve hizmetlerin satın alınmasında sosyal entegrasyon programı vergisi (PIS), sosyal güvenlik finansmanına katkı vergisi (COFINS), sanayileşmiş ürün vergisi (IPI) alınmamaktadır.) Söz konusu firmalardan ise üretimlerinin en az %80'ini ihracat etmeleri beklenmektedir. Şu anda aktif olan 12 adet EPZ bulunmaktadır⁹.

Öte yandan, dış ticaretin canlandırılması için 1991'de ihracatın finansmanının sağlanmasına yönelik PROEX adlı bir program uygulanmaya başlanmıştır. Bu program dahilinde getirilen uygulamalarla, mamul ve hammadde ihracatı vergiden muaf tutulmuş, ihracatın finansmanı için kullanılan hükümet fonları piyasa oranlarından değil, daha düşük oranlarla faizlendirilmiştir. Ayrıca, Merkez Bankası ile ilgili işlemler basitleştirilerek, ihracatçıların eğitimi ve desteklenmesine yönelik bir program uygulamaya konulmuştur.

Brezilya Ticaret ve Yatırım Geliştirme Ajansı APEX, 2003 yılında dönüşüm geçirerek, bağımsız bir kurum haline gelmiş ve tanıtım konusunda çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Alım heyetleri, fuarlar, kümelenme projeleri gibi faaliyetler ile küçük ve orta ölçekli firmaları desteklemektedir. APEX'in ihracatçıları desteklediği temel ihracat ürünleri ve sektörler; moda, tekstil, ayakkabı, kozmetik, pırlanta, gıda ve içecek, tarımsal sanayi, makine, inşaat, tıp ve dişilik ekipmanları ve eğlence sektörüdür.

⁹ <https://cargosapiens.com/en/blog/zpe-zonas-de-processamento-de-exportacao/>

2007 yılında ihracatçılara vergi kolaylıkları sağlayan çeşitli önlemler, düzenlemeler yapılmıştır. Tekstil, mobilya, yarı değerli taşlar, ağaç işleme, deri işleme ve deri konfeksiyon, ayakkabı, ağır sanayi makineleri ve tarım makineleri, otomotiv, oto yedek parçaları sektörlerine yeni destekler sağlanmıştır.

2015-2018 yılları arasında Brezilya Dış Ticaret Bakanlığı'nca İhracat Ulusal Planı (PNE) geliştirilmiş, bu çerçevede ekonomik büyümenin yeniden başlatılması, ihracatın çeşitlendirilmesi ve ihracatta teknolojik yoğunluğun ve katma değer artırılması hedeflenmiştir. 2019 yılında söz konusu program İhracatçı Kültürü Ulusal Programı'na (PNCE) evrilmiş, bu politika ile kamunun yanı sıra çeşitli özel kuruluşların da yer aldığı bir destek ağı kurulmuş, ülkede ihracat kültürünün yaygınlaştırılması ve Brezilyalı ihracatçıların güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

Ülkede ayrıca, orta ve küçük ölçekli işletmeleri desteklemek için hem federal hem eyalet düzeyinde çeşitli projeler bulunmaktadır. Ocak 2020 tarihinde São Paulo Ticaret Odası ve São Paulo Yatırım Ajansı ortaklığında, São Paulo Eyaleti'ndeki küçük ve orta ölçekli firmaların rekabetçiliğinin artırılması ve ihracat yapmalarının kolaylaştırılması için Exporta SP isimli yeni bir proje başlatmıştır. São Paulo'daki mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeleri, girişimcileri ve kırsal üreticileri uluslararası pazara açılmaya hazırlamak için tasarlanmış, tamamen çevrimiçi, üç aylık ücretsiz bir eğitim programıdır. São Paulo Eyaleti Ekonomik Kalkınma Sekreterliği'ne bağlı bir yatırım teşvik ajansı olan InvestSP tarafından yürütülen söz konusu program kapsamında verilen eğitim ve çalışma grubu faaliyetleriyle sadece 2025 yılında toplam 132 belediyeden 297 adet firmanın kurulumu gerçekleştirmiştir¹⁰.

Yabancı pazarlara girişte ayrıca, Brezilya'da ihracat ve ithalatın finansmanını sağlayan Brezilya Ekonomik Kalkınma Bankası (BNDES) tarafından yenilikçi firmalara kısa, uzun, orta vadeli krediler şeklinde ihracat teşvik kredileri verilmektedir. BNDES, temel olarak Brezilya'nın sosyo-ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmak için finansman sağlanması amacıyla kurulmuştur. Bankanın görevleri genel olarak, özel sektörün teşvik edilmesini amaçlayan faaliyetlerde bulunmak, ulusal çıkarlar için önemli olarak nitelendirilebilecek olan teşebbüslere ilişkin mali projeleri, programları ve faaliyetleri desteklemek, ihracatın finansmanı, teknolojik yenilik, sürdürülebilir sosyo-çevresel gelişme ve kamu yönetiminin modernizasyonu için destek sağlamak olarak sayılabilir. Banka, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerden, uluslararası şirketlere kadar kamu ya da özel her büyüklükteki şirkete, bütün sektörlerde çeşitli finansman hizmetleri vermektedir¹¹.

APEX tarafından 2023 yılında başlatılan "Exporta Mais Brasil" ihracatı teşvik programı kapsamında ülke genelindeki farklı sektörlerden ihracatçı firmalar ile anılan sektörler ile ilgili ürün ve hizmet alıcısı yabancı firmalar ile toplantılar düzenlenmektedir¹².

¹⁰ <https://abes.org.br/en/investsp-abre-inscricoes-para-a-primeira-turma-do-exporta-sp-de-2026-programa-que-prepara-empresas-paulistas-para-exportar/>

¹¹ https://www.bndes.gov.br/SiteBNDES/bndes/bndes_en/Institucional/Financial_Support/

¹² https://apexbrasil.com.br/content/apexbrasil_landingpages/en/exporta-mais-brasil.html

Gümrük Vergileri

Brezilya, 1991 yılında kurulan Güney Amerika Ortak Pazarı (MERCOSUR) çerçevesinde üçüncü ülkelere karşı MERCOSUR ile ortak gümrük tarifesi uygulamaktadır. MERCOSUR Ortak Nomenklatürü, temelde Harmonize Sisteme (HS) dayanmakta olup 8 haneli kod sisteminin 6 hanesi HS kod sistemi ile aynıdır.

MERCOSUR kapsamında üye ülkeler arasında tarife ve tarife dışı önlemler ile eş etkili önlemler bertaraf edilerek malların, hizmetlerin ve üretim faktörlerinin serbest dolaşımı sağlanmış olup, bu nedenle söz konusu ülkelere yapılan ithalat, Türkiye'den yapılacak ithalata göre daha avantajlı olmaktadır.

Tarifelerin yanı sıra MERCOSUR çerçevesinde üyeler arasında avantajlı rekabet koşullarının oluşturulması ve desteklenmesine yönelik dış ticaret, tarım, sanayi, mali, para, kur, sermaye, gümrük, ulaştırma ve haberleşme gibi sektörel ve makroekonomik politikalara yönelik koordinasyonun kurulması sağlanmış; entegrasyonun hızlanmasına yönelik ilgili alanlarda taraf ülke mevzuatları uyumlaştırılmıştır.

Halihazırda yürürlükte olan MERCOSUR ortak gümrük tarifelerine (TEC) aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

[\(https://www.mercosur.int/pt-br/politica-comercial/ncm/\)](https://www.mercosur.int/pt-br/politica-comercial/ncm/)

Ayrıca Brezilya GV oranları, 8 haneli NCM no girerek aşağıdaki linkte hesaplanabilmektedir:

[\(http://www4.receita.fazenda.gov.br/simulador/\)](http://www4.receita.fazenda.gov.br/simulador/)

Brezilya tarafından uygulanan ortalama gümrük tarifeleri ürün fasılları itibarıyla aşağıda sunulmaktadır:

Bitkisel ve hayvansal ürünler, gıda sanayi (Fasıl 01-24): GV ortalama %10
Kimya ve kozmetik sanayi (Fasıl 28-38): GV ortalama %9
Plastikler ve mamulleri, kauçuk ve mamulleri (Fasıl 39-40): GV ortalama %9
Ağaç ve ahşap eşya (Fasıl 44-46): GV ortalama %6
Selüloz ve kağıt (Fasıl 47-49): GV ortalama %8
Tekstil, konfeksiyon (Fasıl 50-63): GV ortalama %18
Taş ve alçıdan eşya, seramik, cam ve cam eşya (Fasıl 68-70): GV ortalama %10
Kıymetli taşlar, adi metaller ve adi metallerden eşya (Fasıl 71-83): GV ortalama %9
Makineler, mekanik cihazlar (Fasıl 84-85): GV ortalama %10
Nakil vasıtaları (Fasıl 86-89): GV ortalama %10
Optik alet ve cihazlar (Fasıl 90-92): GV ortalama %9
Silahlar ve mühimmat (Fasıl 93): GV ortalama %20
Muhtelif mamul eşya (Fasıl 94-97): GV ortalama %12

Öte yandan Brezilya Kalkınma, Sanayi, Ticaret ve Hizmetler Bakanlığı tarafından, ülkede yerel üretimi olmayan sermaye malları ile bilgi teknolojileri ve telekomünikasyon sektörleri ürünlerinde, yerel sektörden gelen talepler çerçevesinde normalde %14 ila %16 arasında uygulanmakta olan gümrük vergileri geçici olarak sıfırlanmaktadır. "Ex-tarifário" denilen bu uygulama kapsamındaki imtiyazlar belirli aralıklarla güncellenmektedir.

Böylece özellikle inşaat malzemeleri, makineler, elektrikli makine ve cihazlar gibi Brezilya'ya ihracat potansiyelimiz bulunan ürünlerde Brezilya'ya sıfır gümrük vergisi ile ihracat mümkün olmaktadır. Söz konusu ürün listesi talepler doğrultusunda belirli aralıklarla güncellemekte olup listeye aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

(<https://www.gov.br/mdic/pt-br/assuntos/competitividade-industrial/ex-tarifario/estatisticas/ex-tarifarios-vigentes>)

İç Vergiler ve Oranları

İthalatta gümrük vergisine ilave olarak alınan vergiler aşağıda yer almaktadır.

- Sanayi Ürünleri Vergisi (IPI)
- Mal ve Hizmet Dağıtım Vergisi (ICMS)
- Sosyal Entegrasyon Vergisi (PIS)
- Sosyal Güvenlik Finansmanına Katkı Vergisi (COFINS)

Anılan vergilere ticari limanların yenilenmesi amacıyla navlun masrafları üzerinden %8 oranında alınan Liman Vergisi (AFRMM) de eklenmektedir ¹³.

Mal ve Hizmet Dağıtım Vergisi (ICMC) hesaplanırken Brezilya Hükümeti tarafından aşağıdaki formül kullanılmaktadır:

Ödenecek ICMS = (Vergiye Esas Tutar + Gümrük Vergisi + IPI + PIS + COFINS) / (1-ICMS Oranı) * ICMS Oranı

ICMS oranı ise eyaletler bazında değişmekte olup %17-23 arasında alınmaktadır. São Paulo'da %18 olan ICMS oranının en yüksek olduğu eyalet ise %23 ile Maranhão'dur¹⁴.

İthalat vergi oranlarına, Brezilya Gelir İdaresi'nin aşağıdaki web sitesinden ulaşılabilir.

(<http://www4.receita.fazenda.gov.br/simulador/>)

Kullanılışı:

- "Código NCM" bölümüne 8 haneli HS kodu girilir,
- "Valor Aduaneiro" bölümüne gümrük değeri yazılır,
- "Moeda" bölümünde ilgili para birimi seçilir,
- "Código de Verificação" bölümüne üstte görülen karakterler girilir,
- "Consultar" seçeneğine tıklanır.

Araştırma sonucunda çıkan:

- II: Gümrük Vergisini,
- IPI: Sanayi Ürünleri Vergisini,
- PIS: Sosyal Entegrasyon Vergisini
- COFINS: Sosyal Güvenlik Finansmanına Katkı Vergisini gösterir.

ICMS vergisi yukarıda belirtilen formül ile hesaplamaya dahil edilir. Söz konusu vergilerin toplamı, toplam ithalat vergisini vermektedir.

¹³ [https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/ Ato2019-2022/2022/Lei/L14301.htm#promulgacao \(Art. 6º\)](https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/ Ato2019-2022/2022/Lei/L14301.htm#promulgacao (Art. 6º))

¹⁴ <https://www.taxgroup.com.br/solutions/tabela-icms-2026-fique-por-dentro-das-aliquotas-estaduais-atualizadas/#o-que-e-o-icms-e-qual-sua-importancia>

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Brezilya'ya ihraç edilecek ürün çeşidine göre aşağıdaki hükümet organları tarafından talep edilen teknik standartlar bulunmaktadır:

- Ulusal Elektrik Enerjisi Ajansı - ANEEL
- Ulusal Sağlık Gözetim Ajansı - ANVISA
- Ulusal Sinema Ajansı - ANCINE
- Ordu Komutanlığı - DFPC
- Dış Ticaret İşlemleri Dairesi Başkanlığı - DECEX
- Federal Polis Departmanı - DPF
- Ulusal Maden Üretimi Bölümü - DNPM
- Brezilya Çevre ve Yenilenebilir Doğal Kaynaklar Enstitüsü - IBAMA
- Petrol, Doğal Gaz ve Biyoyakıt Ulusal Ajansı - ANP
- Ulusal Bilimsel ve Teknolojik Kalkınma Konseyi - CNPq
- Brezilya Posta ve Telgraf Şirketi - EBC
- Ulusal Metroloji, Standardizasyon ve Endüstriyel Kalite Enstitüsü - INMETRO
- Tarım, Hayvancılık ve Tedarik Bakanlığı - MAPA
- Bilim ve Teknoloji Bakanlığı - MCT
- Manaus Serbest Ticaret Bölgesi Yönetimi – SUFRAMA

Söz konusu kurumların her birinin kendi mevzuatı bulunup, ithalat için gerekli kuralları içeren tüm ülke mevzuatı Dış Ticaret Sekreterliği'nin (SECEX) 23 Sayılı ve 14 Temmuz 2011 tarihli Yönetmeliği ile konsolide edilmiştir¹⁵.

Diğer taraftan, Brezilya'nın ana akreditasyon kuruluşu Ulusal Metroloji, Standardizasyon ve Endüstriyel Kalite Enstitüsü'dür (INMETRO). INMETRO, Metroloji, Standardizasyon ve Endüstriyel Kalite Ulusal Konseyi (CONMETRO) tarafından oluşturulan kalite ve metroloji ile ilgili ulusal politikaları uygulamaktan sorumludur. Diğer görevlerin yanı sıra ürünlerin, hizmetlerin, lisansların ve test laboratuvarlarının belgelendirilmesinden sorumludur.

Brezilya Teknik Standartlar Birliği (ABNT) ise, ihtiyari veya zorunlu ürün belgelendirme programlarında uygulanan standartlara uygunluk işaretleri oluşturan ve yöneten tanınmış standartlar kuruluşudur. ABNT, kalite sistemlerini, çevre yönetim sistemlerini ve çeşitli ürünleri onaylayan akredite bir kayıt kuruluşudur.

Belirli bir konunun standartlaştırılması ihtiyacı ortaya çıktığında ABNT, konuyu, çeşitli sektörler tarafından ele alınmak üzere sorumlu Teknik Komite'ye yönlendirmektedir. Standarda ilişkin taslak oluşturulmasını müteakip, ulusal danışmaya sunulur. Bu süreçte, ilgili paydaşları ve sektörleri temsil eden bir Çalışma Komitesi tarafından hazırlanan Taslak Standart, kamuoyuna açıklanmaktadır. Bu süre zarfında, ilgilenen taraflar, metnin sunulduğu şekilde onaylanması, önerilerle onaylanması veya onaylamamasına ilişkin teknik itirazları ve gerekçeleri ile Çalışma Komitesi'ne tavsiyelerde bulunabilir.

¹⁵ <https://www.gov.br/siscomex/pt-br/arquivos-e-imagens/2022/02/Portaria-SECEX-n-23-de-14-07-2011-Alterada-pela-159-160-161-de-2021-e-163-de-2022.pdf> (Portaria SECEX n° 23, de 14 de julho de 2011)

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

INMETRO

Brezilya'da uygunluk değerlendirme sistemi ISO yönergelerini izler. Uygunluk değerlendirmesi, test ve kalibrasyon laboratuvarlarını, ürün belgelendirme kuruluşlarını, akreditasyon kuruluşlarını, denetim ve doğrulama birimlerini, kalite sistemi kayıt kuruluşlarını ve diğerlerini içermektedir.

Uygunluk değerlendirmesi ihtiyari veya zorunlu olabilmektedir. Sertifika zorunluluğu olan elektrikli ve medikal ürünler, oyuncaklar, otomotiv yedek parçaları, lastikler, mobilyalar gibi ürünlerde ürün testi ve sertifikalandırmasının INMETRO tarafından akredite edilmiş firmalar tarafından yapılması gerekmektedir. Brezilya'da gerekli kapasitenin mevcut olmadığı durumlar hariç, testlerin ülke içerisinde yapılması gerekmektedir¹⁶.

Brezilya, INMETRO, Uluslararası Laboratuvar Akreditasyonu Birliği'nin (ILAC) üyesi olup, INMETRO, ILAC Karşılıklı Tanıma Anlaşması'nı (MRA) imzalamıştır.

Menşei ülkelerinde onaylanmış, zorunlu sertifikasyona tabi olmayan ürünleri tekrar test etmek için yasal bir zorunluluk bulunmamaktadır.

Teknik düzenlemeler INMETRO'nun internet sayfasında duyurulmaktadır:

<https://www.gov.br/inmetro/pt-br/assuntos/regulamentacao>

ANVISA

Ticari, sınai veya doğrudan tüketim amaçlı hijyen gözetimine tabi ürünlerin ithalatı (ilaç ve medikal ürünler dahil olmak üzere), Brezilya Sağlık Düzenleme Kurumu (ANVISA)'nın onayına tabidir. Bunun için söz konusu ürünlerin, tescil, bildirim, kayıt, izin, tescilden muafiyet veya ANVISA tarafından düzenlenen diğer kontrol şekilleri, ilgili sağlık makamı tarafından düzenlenmektedir.

Bu çerçevede, Brezilya pazarına girmeden önce firmaların, Brezilya'daki düzenleyici kurumlar tarafından verilen belirli yetkileri alması gerekmektedir. Ayrıca, bazı ürün sınıfları için üreticilerin ANVISA tarafından sertifikalandırılması gerekebilmekte ve bu işlem için menşei ülkede ANVISA tarafından denetim gerçekleştirilmesi gerekebilmektedir. Gereksinimler, ürüne bağlı olarak değişiklik göstermektedir.

ANVISA iznine tabi ürünler Brezilya'ya girişte izne ve fiziki kontrole tabi olabilmekle birlikte, bazı ürün sınıflarının ülkeye girmeden önce izin alması gerekebilmektedir.

ANVISA tarafından düzenlenen ürünlerin sınır kontrolüne ilişkin ana düzenleme, RDC 81/2008 (https://bvsm.sau.de.gov.br/bvs/sau.delegis/anvisa/2008/res0081_05_11_2008_rep.html) sayılı Karara (sadece Portekizce olarak sunulmaktadır) tabidir¹⁷. Brezilya'ya ihracat yapmak isteyen şirketler tarafından gözetilmesi gereken ürüne özgü başka normlar da mevcuttur.

Belirli durumlar için geçerli muhtelif ithalat yönetmelikleri de bulunmaktadır (sadece Portekizce olarak sunulmaktadır), örneğin:

¹⁶ <https://www.gov.br/inmetro/pt-br/assuntos/regulamentacao/avaliacao-da-conformidade/registro-de-produtos-e-servicos>

¹⁷ <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/english/exporting-to-brazil>

- Etkinlikler ve fuarlar için Brezilya'ya giren ürünler: Resolution RDC 13/2004 (https://bvsmis.saude.gov.br/bvs/saudelegis/anvisa/2004/rdc0013_27_01_2004.html)
- Toplu Etkinlikler sırasında Brezilya'ya giren ürünler: Resolution RDC 41/2015 (<https://www.legisweb.com.br/legislacao/?id=302886>)
- Brezilya'ya klinik testlerde kullanılmak üzere giren ilaçlar: Resolution RDC 09/2015 (https://anvisa.legis.datalegis.net/action/ActionDatalegis.php?acao=abrirTextoAto&tipo=RDC&numeroAto=00000009&seqAto=000&valorAno=2015&orgao=RDC/DC/ANVISA/MS&codTipo=&desItem=&desItemFim=&cod_menu=1696&cod_modulo=134&pesquisa=true)

Yabancı firmaların, yetki ve sertifikalar için doğrudan ANVISA ile iletişime geçip idari düzenlemeler yapması mümkün değildir. Yabancı şirketler, Brezilya topraklarında ithal edilen ve dağıtılan ürünlerden yasal olarak sorumlu olacak Brezilya'da yasal olarak kurulmuş ithalatçı şirketler ile işbirliği¹⁸ yapmalıdır.

ANVISA sertifikası talep edilen ürünler ve bu ürünler için ANVISA sertifikası alımında takip edilmesi gereken prosedür aşağıda sıralanmaktadır:

Böcek İlaçları: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/aqrotoxicos>

Gıda: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/alimentos>

Kozmetik: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/cosmeticos>

Eczacılık Ürünleri: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/farmacopeia>

İlaçlar: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/medicamentos>

Sağlık Ürünleri: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/produtosparasaude>

Sterilizasyon Ürünleri: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/saneantes>

Kan, Doku, Hücre ve Organlar: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/sangu>

Tütün: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/tabaco>

Sağlık Hizmetleri: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/servicosdesaude>

Limanlar, Havaalanları ve Sınırlara İlişkin Düzenlemeler: <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/assuntos/paf>

ANVISA prosedürlerine ve izin adımlarına ilişkin aşağıdaki İngilizce notlardan yararlanılabilir: (<https://www.gov.br/anvisa/en/regulation-of-products>)

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Brezilya Tüketici Koruma Kanunu, ürün etiketlerinin tüketiciye ürünün kalitesi, miktarı, bileşimi, fiyatı, garantisi, raf ömrü, menşei ve tüketicinin sağlığı ve güvenliği açısından riskleri hakkında kesin ve kolayca okunabilir bilgi vermesini gerektirmektedir. Bu bilgilerin Portekizce çevirisinin, tüm ithal ürünlerde yer alması gerekmektedir. Etiketler ayrıca metrik birimleri veya bir metrik birimin eşdeğerini içermelidir¹⁹.

¹⁸ <https://www.gov.br/anvisa/pt-br/english/exporting-to-brazil>

¹⁹ <https://www.gov.br/mj/pt-br/assuntos/seus-direitos/consumidor/Anexos/guia-do-consumidor-estrangeiro-ingles.pdf>

Teknik Engeller

Brezilya, 190 ülke arasında iş yapma kolaylığı açısından 124. sırada bulunmakta olup, 2020 yılında, önceki yıl sıralaması olan 109'un 15 sıra altında kalmıştır²⁰. İş yapma kolaylığı puanı ise 2020 yılında 59.1'dir. Öte yandan, bölge ülkelerinden Meksika'nın iş yapma kolaylığı sıralaması 60, Şili'ninki ise 59'dur. Brezilya'da yıllarca ihracatı artırıp, ithalatı azaltmaya dayanan bir dış ticaret politikasının izlenmesi bazı ithal mallara yüksek vergiler ve kotalar uygulanması sonucunu doğurmuştur.

Yabancı şirketler yüksek tarifeler, gümrük sistemindeki belirsizlikler, yüksek ve öngörülemeyen vergi yükleri ve aşırı bürokrasiyi, Brezilya'da iş yapmanın önündeki en büyük engeller olarak belirtmektedir. Özellikle tıbbi cihazlar, sağlık ve güvenlik ürünleri gibi yüksek seviyede düzenlemeye tabi tutulan ürünlerde ihracat süreçleri uzayabilmektedir. Bu çerçevede ihracatçıların ve yatırımcıların Brezilyalı yerel ortaklarla birlikte çalışmalarını pazarda başarı şanslarını artırmaktadır.

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke

²⁰ <https://archive.doingbusiness.org/en/rankings>

düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Brezilya'da fikri ve sınai mülkiyet hakları, 1998 tarihli ve 9.610 sayılı kanunla düzenlenmekte olup, korunmasından sorumlu yetkili organ, Brezilya Kalkınma, Sanayi, Ticaret ve Hizmetler Bakanlığı'na bağlı Ulusal Sınai Mülkiyet Enstitüsü'dür (Instituto Nacional da Propriedade Industrial - INPI)²¹.

Brezilya ayrıca Dünya Fikri Mülkiyet Hakları Örgütü (WIPO) üyesi olup Fikri Mülkiyet Haklarının Korunmasına İlişkin Paris Sözleşmesi'ni de imzalamıştır.

Dağıtım Kanalları

Doğrudan dağıtım en çok tercih edilen dağıtım kanalıdır. Brezilya Doğrudan Satış Şirketleri Derneği (ABEVD) verilerine göre, 2024 yılında ürün ve hizmetlerin doğrudan satış yöntemiyle satışından 50 milyar BRL (9,3 milyar ABD doları) tutarında gelir elde edilmiştir. Dünya Doğrudan Satış Dernekleri Federasyonu (WFDSA) verilerine göre ise Brezilya, 2024'te dünya çapında doğrudan dağıtımda dünya çapında 7'nci sırada yer almıştır. Doğrudan satış kategorisinde %54,7'lik pay ile kozmetik ve kişisel bakım ürünleri ilk sırada yer almaktadır.²² En çok ürün satışının yapıldığı dağıtım kanalları arasında ise %70'lik pay ile whatsapp uygulaması kanalıyla yapılan satışlar gelmektedir²³.

Tüketici Tercihleri

Özellikle koronavirüs pandemisi sırasında güçlü ilerleme kaydeden online satışlar, Brezilyalı tüketiciler arasında giderek daha fazla yaygınlaşmaktadır. Brezilya E-Ticaret Birliği (ABCOMM)'nin 2025 yılı verilerine göre, Brezilya'da online tüketim yapan 94,2 milyon tüketici kaydedilmiştir. 2025 yılında, ülkedeki e-ticaret hacmi, 2024 yılına göre %15 artış göstererek 235,5 milyar Brezilya reali (yaklaşık 41 milyar ABD doları) tutarı seviyesine ulaşmıştır.

Brezilyalı tüketiciler, bilgisayar yerine akıllı telefonlardan alışveriş yapmayı tercih etmektedirler. Yapılan araştırmalar, Brezilyalı tüketicinin hem fiziksel mağazada hem de online ortamda kişiye özel, hızlı ve tutarlı bir hizmet tercih ettiğini göstermektedir. Tüketimde etkili diğer bir faktör ise Brezilyalı tüketicilerin kendilerini özel hissetmeyi sevmesi; hediyeler, indirimler ve ücretsiz numuneler gibi avantajlar elde etmesidir. Koronavirüs pandemisi döneminde tüketicilere sunulan ve tüketici davranışlarında en fazla etkili olduğu belirlenen avantajlar; promosyonlar, indirim kuponları, ücretsiz kargo ve hediyeler olmuştur. Brezilyalı tüketiciler tarafından 2024 yılında satın alınan ürünler arasında ev aletleri (%19,65), telefon

²¹ <https://www.gov.br/inpi/pt-br>

²² https://www.abevd.org.br/wp-content/uploads/AF_EstudoVD2025-aprovado.pdf

²³ <https://www.rdstation.com/blog/vendas/canais-de-vendas/>

(%13,1), ev ve dekorasyon (%11,7), bilişim (% 11,2) ve moda ve aksesuar (%10,4) ürünleri yer almaktadır²⁴.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Ipsos Enstitüsü ile ortaklaşa Rio de Janeiro Eyaleti Ticaret Federasyonu tarafından yapılan bir araştırmaya göre, ürün ve hizmetin fiyatı, Brezilyalı tüketicilerin %82,2'si için satın alma kararında en önemli unsurdur.

Aynı anket tarafından, kalitenin Brezilyalı tüketicilerin %77,1'inin satın alma kararını etkilediği belirtilmektedir. Bunların dışında satın alma kararını etkileyen diğer önemli bir faktör ise satış öncesi ve sonrası hizmet ile teknik destektir. Verilen hizmette doğru ve net bir dille, hızlı bir şekilde ve proaktif olarak müşterilerle iletişim kurmak önemli yer tutmaktadır. E-posta, SMS veya sosyal ağlar aracılığıyla müşterilere hizmet/ ürün, teslimat süreleri, satın alma süreci ile ilgili bilgi vermek ve geri bildirimlerini almak tavsiye edilmektedir.

Kamu İhaleleri

Brezilya Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından geliştirilen ve Brezilya federal hükümetinin 2050 yılına kadar ulaşım altyapısının geleceğini planlamak için kullandığı ve ulaşım modlarının (karayolu, demiryolu, su yolu vb.) entegrasyonu ve altyapı modernizasyonuna odaklanan PNL 2050 (Ulusal Lojistik Planı 2050) kapsamında rekabet gücünün artırılması ve lojistik maliyetlerin düşürülmesi amaçlanmaktadır²⁵.

Brezilya Hükümeti tarafından açılan tüm ihaleler, (<https://www.gov.br/compras/pt-br/>) internet sayfasında duyurulmaktadır.

Diğer taraftan, Şubat 2020 tarihinde Brezilya Kalkınma, Sanayi, Ticaret ve Hizmetler Bakanlığı tarafından çıkarılan bir kararla, yabancı firmaların Brezilya'daki ihalelere katılmak için Brezilyalı temsilcilerinin olması şartı kaldırılmıştır. Söz konusu kararın, açılacak ihalelerin %99'unda uygulanacağı ifade edilmiş, ayrıca yabancı firmalarla yerel firmalar arasında ayırım yapılmayacağını da altı çizilmiştir²⁶.

Diğer taraftan, Brezilya'nın Enerji Araştırma Ajansı (EPE) tarafından Ulusal Enerji Planı kapsamında 2021 yılı sonunda "10 Yıllık Enerji Büyüme Planı (PDE) 2031" ilan edilmiştir.

10 Yıllık Enerji Büyüme Planı 2031 kapsamında 2031 yılına kadar gerekli genişlemeyi sağlamak için enerji altyapısına 3,25 trilyon Brezilya reali (625 milyar ABD doları) yatırım yapılması

²⁴ <https://dados.abcomm.org/>

²⁵ <https://cnt.org.br/agencia-cnt/pnl-2050-precisa-ser-politica-de-estado-para-transformar-planejamento-em-obras-defende-a-cnt-em-evento-de-entrega-da-avaliacao-estrategica>
<https://www.gov.br/transportes/pt-br/assuntos/noticias/2025/12/pnl-2050-ministerio-dos-transportes-consolida-diagnostico-e-orienta-planejamento-da-infraestrutura-de-transportes>

²⁶ <https://agenciabrasil.ebc.com.br/economia/noticia/2020-10/empresas-estrangeiras-podem-participar-das-licitacoes-no-comprasnet>

beklenmektedir. Toplam yatırımların %77,4'ünün petrol ve gaz sektöründe olacağı açıklanmıştır. Söz konusu yatırımlar ile ayrıca elektrik enerjisi üretimi ve iletiminin %19,6 oranında, biyoyakıt arzının ise %3 oranında artırılması hedeflenmektedir²⁷.

Söz konusu 10 Yıllık Enerji Büyüme Planı çerçevesinde yenilenebilir enerji başta olmak üzere pek çok yatırım fırsatı bulunmaktadır. Enerji Büyüme Planı ve 2031 yılına kadar enerji alanında açılması planlanan ihalelere ilişkin ayrıntılı bilgiye aşağıdaki linklerden ulaşılabilir:

<http://www.epe.gov.br/pt/leiloes-de-energia/leiloes>

Brezilya'daki ihaleler ile projeler hakkında aşağıdaki bağlantıdan ayrıntılı bilgi elde edilebilmektedir:

<https://www.gov.br/compras/pt-br/>

---

²⁷ <https://www.gov.br/mme/pt-br/assuntos/noticias/mme-lanca-plano-decenal-de-expansao-de-energia-pde-2031>

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Brezilya GSYİH'sine katkıda bulunan ana sektörler 2025 yılında %69,5 ile hizmet sektörü, %23,4 ile sanayi sektörü ve %7,1 ile tarım ve hayvancılık sektörüdür²⁸. Bir önceki yıla göre tarım ve hayvancılık sektörü %11,7 büyüme kaydederken; hizmet sektörü %1,8 ve sanayi sektörü %1,4 ile daha mütevazı bir büyüme göstermiştir²⁹. São Paulo, Rio de Janeiro ve Minas Gerais (tüm Güneydoğu bölgesi) ülkenin GSYİH'sine en çok katkıda bulunan eyaletler olup, GSYİH'den aldıkları toplam pay yaklaşık %53 oranındadır³⁰.

Tarım ve Hayvancılık

Tarım ve hayvancılık sektörü, 2025 yılında %11,7 oranında büyümüştür. 2025 yılında tarımda görülen büyüme, esas olarak üretimdeki artışlar ve çeşitli ürünlerin, özellikle de 2025 yılında rekor seviyelere ulaşan mısır (%23,6) ve soya fasulyesinin (%14,6) verimliliğindeki artışlardan kaynaklanmıştır. Anılan büyüme verisine hayvancılık da olumlu katkı sağlamıştır³¹.

Brezilya tarımı, ülkeyi dünyanın başlıca gıda, lif ve yenilenebilir enerji tedarikçilerinden biri olarak konumlandırarak küresel gıda güvenliğinde stratejik bir rol oynamaktadır. Brezilya Ticaret ve Uluslararası İlişkiler Sekreterliği'ne (SCRI) göre, 2025 yılında Brezilya tarım sektörünün ihracatı 169,2 milyar ABD doları tutarına ulaşmıştır. Bu sektör, söz konusu dönemde ülkenin tüm ihracatının %48,5'inden sorumlu olmuştur. Küresel pazarda en büyük etkiye sahip Brezilya tarım ürünleri arasında soya fasulyesi, mısır, şeker, pamuk ve portakal suyu yer almaktadır. Bu ürünlerin birçoğunda Brezilya dünyada lider konumdadır.

Brezilya Tarım Politikası Sekreterliği (SPA), 2025/26 hasadında Brezilya tahıl üretiminin 353,4 milyon ton olarak gerçekleşmesinin tahmin edildiğini ve bunun tarihi bir rekor olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla Brezilya, SPA verilerine göre beş kıtada nüfusun yaklaşık %10'una hizmet ederek küresel gıda arzı ve güvenliğinde önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin, ülke yıllık yaklaşık 40 milyon çuval ihracatıyla dünyanın en büyük kahve üreticisi ve ihracatçısıdır ve bu da dünya tüketiminin yaklaşık %35'ini temsil etmektedir. Ayrıca; Brezilya Tarım Araştırma Kurumu (Embrapa) tarafından yürütülen çalışmalar ve araştırmalar, bugün verimliliğiyle öne çıkan, son derece rekabetçi ve sürdürülebilir bir tropikal tarımın geliştirilmesine katkıda bulunmuştur³².

Tarım ihracat portföyünün ana ürünü olan soya fasulyesi, 2025 yılında 108,2 milyon ton sevkiyatla zirveye ulaşmış ve bir önceki yıla göre %9,5 oranında ihracat artışı kaydetmiştir. Çin'den gelen talep bu sonuçta belirleyici faktör olmuştur. Ayrıca Brezilya, 2024 yılına kıyasla

²⁸ <https://agenciabrasil.ebc.com.br/economia/noticia/2026-03/agro-cresce-117-impulsiona-pib-e-ganha-participacao-na-economia>

²⁹ <https://www.cnabrazil.org.br/publicacoes/impulsionado-pelo-crescimento-de-11-7-da-agropecuaria-pib-brasileiro-fecha-2025-com-alta-de-2-3>

³⁰ <https://www.gov.br/transportes/pt-br/assuntos/noticias/2026/01/sudeste-economia-e-populacao-da-regiao-mais-rica-do-pais-ganharam-com-entregas-importantes-em-2025>

³¹ <https://agenciadenoticias.ibge.gov.br/agencia-noticias/noticias/45969-pib-cresce-2-3-em-2025>

³² <https://www.gov.br/agricultura/pt-br/assuntos/noticias/producao-agricola-nacional-posiciona-o-brasil-entre-os-principais-produtores-e-exportadores-de-alimentos-do-mundo>

%9'luk bir artış ile 2025 yılında 3,03 milyon ton pamuk ihraç ederek dünyanın en büyük ihracatçısı konumunu korumuştur. Brezilya Kahve İhracatçıları Konseyi (Cecafé) verilerine göre, 2025 yılında Brezilya kahvesinin dünyadaki en büyük alıcıları arasında Avrupa ülkeleri yer almakta olup; ilk sırada Almanya gelmektedir³³.

Brezilya ülkesi yerel istatistiki kaynaklarına göre, Brezilya et işleme tesisleri 2025 yılında 3,5 milyon ton sığır eti ihraç etmiş olup; Brezilya sığır etinin Çin'den sonra ikinci büyük alıcısı olan ABD'nin uyguladığı tarife artışlarından sonra dahi gözlenen büyüme rekor düzeyde kaydedilmiştir. Brezilya tavuk eti ihracatı ise 2025 yılında rekor seviyeye ulaşarak 5,324 milyon ton olarak kaydedilmiştir. Yumurta pazarında ihracat 2025 yılında iki kattan fazla bir artış kaydederek 40.890 tona ulaşmıştır. Brezilya domuz eti ihracatı 2025 yılında %11,6'lık bir artışla 1,510 milyon tona ulaşmış olup; canlı sığır ihracatı %5,53'lük bir artış göstererek 1,05 milyon baş olarak kaydedilmiştir³⁴.

Brezilya; 2024 yılı itibarıyla dünyanın;

- En büyük portakal üreticisi ve portakal suyu ihracatçısı,
- En büyük şeker üreticisi ve ihracatçısı,
- En büyük kahve üreticisi ve ihracatçısı,
- 4'üncü büyük domuz eti üreticisidir³⁵.

Brezilya; 2025 yılı itibarıyla dünyanın;

- 3'üncü en büyük tavuk eti üreticisi ve en büyük tavuk eti ihracatçısı,
- En büyük sığır eti üreticisi ve en büyük sığır eti ihracatçısı,
- En büyük soya üreticisi ve en büyük soya ihracatçısıdır³⁶.

Brezilya Makine ve Ekipman Üreticileri Birliği tarafından yayınlanan bir araştırma, Brezilya tarım makineleri filosunun %50'sinden fazlasının 10 yıldan eski olduğunu ortaya koymuştur. Sektördeki uzmanlar tarafından yeni satın alımlar için en büyük engellerden birinin ülkedeki yüksek faiz oranları olduğu ifade edilmektedir. Brezilya'da yaklaşık 1,35 milyon adet traktör ve 217 bin adet biçerdöver aktif olarak kullanılmaktadır³⁷. Bazı makinelerin Brezilya Metroloji Enstitüsü (INMETRO) tarafından sertifikalandırılması gerekmektedir.

Sanayi

Brezilya önemli bir endüstriyel güç olup mineral cevheri zenginliğinden sanayi üretiminde büyük ölçüde faydalanmaktadır. Ülke, dünyanın en büyük ikinci demir ihracatçısı ve dünyanın ana alüminyum üreticilerinden biridir. Bir petrol üreticisi olarak Brezilya, yakın gelecekte enerji

³³ <https://exame.com/agro/os-10-paises-que-mais-compraram-cafe-do-brasil-em-2025/>

³⁴ <https://www.brasilagro.com.br/conteudo/ano-dos-recordes-os-produtos-que-o-agro-do-brasil-mais-exportou-em-2025.html>

³⁵ <https://intranet.abia.org.br/vsn/temp/z2025221OnePage25web.pdf>

³⁶ <https://www.embrapa.br/agropensa/agro-em-dados/agricultura/carne-de-aves>
<https://forbes.com.br/forbes-agro/2026/01/embarque-de-soja-brasileira-atinge-1086-milhoes-de-toneladas-e-bate-recorde-em-2025/>

<https://g1.globo.com/economia/agronegocios/noticia/2026/01/07/brasil-bate-recorde-nas-exportacoes-de-carne-bovina-em-2025.ghtml>

³⁷ <https://penaestrada.com.br/brasil-tem-165-milhao-de-maquinas-agricolas/>

bağımsızlığını kazanmayı ve dünyanın en büyük beş petrol üreticisinden biri haline gelmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, ülke giderek daha çok tekstil, havacılık, eczacılık, otomobil, çelik ve kimya sanayi sektörlerinde kendini göstermektedir. Dünyanın büyük otomobil üreticilerinin çoğunun Brezilya'da üretim tesisleri bulunmaktadır. Sanayi sektörü 2025 yılında GSYİH'ye %23,4 oranında katkıda bulunmuş olup, nüfusun %21'ini istihdam etmektedir³⁸.

Brezilya'nın başlıca sanayi sektörleri arasında demir ve çelik üretimi, otomobil montajı, petrol işleme, kimyasal madde üretimi, çimento üretimi ve havacılık gelmektedir. Son yıllarda teknolojik yoğunluğu yüksek sanayilerin ekonomideki payı artmıştır.

Brezilya sanayi faaliyeti, Güneydoğu Bölgesi'nde, özellikle sanayileşme sürecinin ilk olarak başladığı eyaletler olan São Paulo, Rio de Janeiro ve Minas Gerais'te yoğunlaşmaktadır. Bahsedilen eyaletlerde, otomobil endüstrisi, teknolojik yoğunluğu yüksek üretim ve kimyasal ürünlerin üretiminde uzmanlaşmış modern ve çeşitlendirilmiş sanayi parkları bulunmaktadır. Güneydoğu Bölgesi'nde, tekstil, alkol ve şeker üretimi gibi geleneksel ürünler de üretilmektedir. Bununla birlikte, son zamanlarda bu bölge, endüstrinin modernizasyonu ve çeşitlendirilmesi sürecine girmiş; katma değeri yüksek üretim artmıştır. Brezilya sanayi üretiminde ikinci büyük öneme sahip olan bölge Güney Bölgesi'dir. Ülkenin bu bölümü, tarım ekonomisi olarak adlandırılan ve özellikle hammaddelerin işlenmesini sağlayan üretim bölgeleri barındırmaktadır. Güney Bölgesi aynı zamanda yedek parça ve metalürji üretiminde de önde gelmektedir. Kuzey ve Orta Batı, tarım ve ticaret ile sınırlı olduğu için ülkenin sanayi sektöründe en az paya sahip bölgelerdir.

Brezilya, Güney Amerika'nın en büyük ve en önemli havacılık sanayisine sahiptir. Küresel havacılık endüstrisi, Brezilya'nın havacılık şirketi Embraer'in de aralarında bulunduğu az sayıda oyuncudan oluşmaktadır. Dünyanın en büyük havacılık şirketlerinden biri olan Embraer'in merkezi São Paulo eyaletinde, São José dos Campos şehrinde bulunmaktadır. Havacılık sanayii, dünyanın en büyük 3'üncü ticari jet üreticisi Embraer³⁹ tarafından 2025 yılında gerçekleştirilen uçak teslimatlarında %18'lik bir artış kaydetmiştir⁴⁰.

2024 yılında Brezilya, 576 milyon dolar tutarında uçak parçası (planör, balon ve motorlu uçak) ihraç ederek, dünyada uçak parçası (planör, balon ve motorlu uçak) ihracatında 215 ülke arasında 23'üncü sırada yer almıştır. Anılan yıl, uçak parçaları (planör, balon ve motorlu uçak) Brezilya'da en çok ihraç edilen 1212 ürün arasında 60'ıncı sırada yer almıştır. 2024 yılında Brezilya'nın uçak parçası (planör, balon ve motorlu uçak) ihracatının başlıca destinasyonları; ABD (300 milyon dolar), Fransa (74,9 milyon dolar), Belçika (53,8 milyon dolar), İspanya (44,9 milyon dolar) ve İtalya (22,9 milyon dolar) olarak gerçekleşmiştir⁴¹.

Brezilya Motorlu Taşıt Üreticileri Birliği (ANFAVEA) tarafından açıklanan veriler, 2025 yılında özellikle Brezilya otomotiv pazarının tatmin edici rakamlara ulaştığını ortaya koymuştur. Brezilya'da 2025 yılında üretilen araç sayısı bir önceki yıla göre %3,5 oranında artış göstererek

³⁸ <https://www.portaldaindustria.com.br/estatisticas/industries-importance/>

³⁹ <https://www.mordorintelligence.com/pt/industry-reports/commercial-aircraft-market>

⁴⁰ <https://www.gov.br/portos-e-aeropostos/pt-br/assuntos/noticias/2026/01/aviacao-civil-registra-recordes-historicos-em-2025-e-consolida-bases-para-novo-ciclo-de-crescimento-em-2026>

⁴¹ <https://oec.world/en/profile/bilateral-product/aircraft-parts/reporter/bra>

2,64 milyon adet olarak kaydedilmiştir⁴². Ülke içi araç satışları ise %2,1'lik bir artış ile 2,69 milyon adet olarak gerçekleşmiştir⁴³.

Brezilya'nın makine ve teçhizat sektörü, ülkenin sanayi üretiminde önemli bir yere sahip olup; tarım ve ulaştırma alt sektörlerine ilişkin makine ve ekipmanlar sektöründe başı çekmektedir. Ülkede kullanılan tarım makinelerinin önemli bir kısmı buğday, soya fasulyesi, pirinç ve mısır gibi mahsullerin yetiştirilmesinde kullanılmaktadır. Brezilya Makine ve Ekipman Birliği (ABIMAQ)'nin Tarım Makinaları Odası'nın gelirleri 2025 yılında %7,3 oranında artış kaydetmiştir. Anılan artışta; tarım, madencilik ve altyapı alanlarında kaydedilen ilerlemeler etkili olmuştur⁴⁴.

Brezilya Tekstil ve Giyim Endüstrisi Birliği (ABIT) tarafından açıklanan verilere göre; tekstil ve hazır giyim sektörü; yüksek faiz oranları, güçlü dış rekabet ve yüksek küresel belirsizlik ortamına rağmen 220 milyar R\$ (yaklaşık 40 milyar ABD doları) tutarını aşan gelirleri ve 1,3 milyondan fazla doğrudan istihdam verisiyle ekonomide önemli rolünü korumuştur. Sektör, yüksek ithalat hacmine rağmen üretimde büyüme kaydetmiştir⁴⁵.

Hizmetler

Hizmetler sektörü 2025 yılı itibarıyla Brezilya GSYİH'sinin % 69,5'ini temsil etmekte olup; sektörde anılan dönemde yaklaşık 1,2 milyon adet yeni iş yaratılmıştır⁴⁶. İlaveten; son yıllarda, ülke özellikle havacılık ve telekomünikasyon alanlarında yüksek katma değerli hizmetler üretmeye başlamıştır.

Brezilya Coğrafya ve İstatistik Enstitüsü (IBGE) verilerine göre; 2020-2025 yılları arasındaki 5 yıllık dönemde hizmetler sektöründe gözlenen %31'lik büyümede öne çıkan alanlar bilgi teknolojisi hizmetleri (%84,4), teknik-profesyonel hizmetler (%59,8) ve kara taşımacılığı (%43,5) olmuştur. 2025 yılında öne çıkan hizmet sektörleri; bilgi ve iletişim hizmetleri segmentleri (%5,5 büyüme) ile profesyonel, idari ve tamamlayıcı hizmetler (%2,6 büyüme) olarak kaydedilmiştir⁴⁷.

Brezilya Yazılım Şirketleri Birliği (ABES) ve Uluslararası Veri Şirketi (IDC) tarafından ortak yapılan pazar araştırması verilerine göre; Brezilya, bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yapılan yatırımlarda küresel pazarlar arasında 2025 yılında 10'uncu sırada yer almıştır. Ülke 2025 yılında küresel çapta bilgi ve iletişim teknolojilerine yapılan yatırımların %5,6'sına sahip olmuştur. ⁴⁸ Bölgesel yatırımlar açısından Brezilya, Latin Amerika'da lider konumda olup, onu Meksika (%22,1) ve Arjantin (%13,6) takip etmektedir⁴⁹.

⁴² <https://anfavea.com.br/site/wp-content/uploads/2026/01/Release-Janeiro-2026-final.pdf>

⁴³ <https://www.terra.com.br/mobilidade/carros/mercado-automotivo-cresce-em-2025-mas-perde-espaco-para-motos.cd9f225be2e7588f9e6ecf3cb0d74a55umqawtis.html>

⁴⁴ <https://abimaq.org.br/blogmaq/3048/setor-de-maquinas-e-equipamentos-desempenho-em-2025-e-perspectivas-2026>

⁴⁵ <https://www.abit.org.br/noticias/industria-textil-e-de-confeccao-avanca-em-2025>

⁴⁶ <https://www.abit.org.br/noticias/industria-textil-e-de-confeccao-avanca-em-2025>

⁴⁷ <https://agenciabrasil.etc.com.br/economia/noticia/2026-02/setor-de-servicos-cresce-28-em-2025-quinto-ano-seguido-de-alta>

⁴⁸ <https://abes.org.br/brasil-no-top-10-global-de-ti-avanco-com-desafios/>

⁴⁹ <https://abes.org.br/dados-do-setor/>

Brezilya Bilgi Teknolojileri pazarının 2025 yılı bölgesel dağılımına göre São Paulo, Rio de Janeiro, Espírito Santo ve Minas Gerais eyaletlerini bünyesinde barındıran Güneydoğu bölgesi tek başına pazarın %60,8'ine sahip olup; ⁵⁰ São Paulo, sadece yazılıma yapılan 7,17 milyar ABD doları tutarındaki yatırım ile ülke içinde ilk sırada gelmektedir⁵¹.

Uluslararası Veri Şirketi (IDC) tarafından açıklanan bir rapora göre, 2026 yılında yapay zeka, bulut bilişim, ERP modernizasyonu ve artan veri merkezi altyapısının etkisiyle Brezilya teknoloji pazarında %13'lük bir büyüme öngörülmektedir⁵².

Diğer taraftan, Nokia ve Omdia tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Brezilya'da 5G'nin kullanımının 2035 yılına kadar 3 trilyon ABD doları tutarında verimlilik artışı yaratması öngörülmektedir. Brezilya, telekomünikasyon sektöründe yerleşmiş bir politika ve düzenleyici ortama sahiptir. Sektörün düzenlenmesinden sorumlu birincil organ Ulusal Telekomünikasyon Kurumu'dur (ANATEL). 5G uygulaması, 6 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla kullanıma girmiştir ve ilk olarak başkent Brezilya'da başlatılmıştır. São Paulo, Minas Gerais ve Paraná eyaletleri teknolojinin yayılmasına öncülük eden eyaletler olup; halihazırda anılan teknoloji 1300'den fazla şehirde mevcuttur⁵³.

Madencilik

Brezilya madencilik sanayisinin temelleri sömürgecilik dönemine dayanmakta olup söz konusu dönemdeki değerli metal arayışı sonucunda ilk olarak Minas Gerais Eyaleti'nde altın madenciliği ortaya çıkmıştır. Tarih boyunca, bölge işgalinin artmasıyla jeolojik, metalik maden yatakları ve manganez gibi maddeler keşfedilmeye; demir daha da önem kazanmaya başlamıştır. Bu tür keşifler, Brezilya sanayileşme sürecinin geliştirilmesinde etkili olmuştur. Halihazırda Ulusal Madencilik Ajansı'na kayıtlı 37 metalik madde için aktif araştırma ve çalışma sahası bulunmaktadır.

2025 yılında metalik maddeler ile grafit Brezilya'nın maden üretiminin toplam değerinin yaklaşık %82'sini oluşturmuştur. Bu maddeler arasında, demir cevheri öne çıkmakta olup; demir cevherine ek olarak, grafit, alüminyum, bakır, krom, lityum, manganez, nikel ve çinko gibi mineraller de bulunmaktadır⁵⁴. Söz konusu maddelerin 2024 yılı toplam üretim değeri 220,5 milyar Brezilya reali (yaklaşık 39 milyar ABD doları)'dır. Bu maddelerin üretiminin %83,4'ü Pará ve Minas Gerais eyaletlerinde gerçekleşmektedir⁵⁵. Madencilik sektöründe öne çıkan eyaletler ise başta Minas Gerais olmak üzere; Para, Goias, Espírito Santo ve Bahia'dır.

Brezilya madencilik sektörü 2025 yılı gelirlerinde 2024 yılına göre %10,3 oranında artış kaydetmiş olup; sektör, 298,8 milyar Brezilya reali (52 milyar ABD doları) tutarında gelir elde etmiştir. Demir cevheri gelirleri 157,2 milyar Brezilya reali (27 milyar ABD doları) ile toplam

⁵⁰ <https://abes.com.br/dados-do-setor/>

⁵¹ <https://sindpd-mt.org.br/brasil-lider-investimentos-ti-america-latina/>

⁵² <https://www.gpnet.com.br/2026/02/11/idc-projeta-34-bilhoes-em-investimentos-de-ti-no-brasil-puados-por-agentes-de-ia/>

⁵³ <https://teletime.com.br/18/02/2026/evolucao-das-telecomunicacoes-no-brasil-em-2025/>

⁵⁴ <https://www.gov.br/anm/pt-br/assuntos/noticias/producao-de-substancias-metalicas-soma-r-220-5-bilhoes-e-mantem-brasil-entre-os-grandes-exportadores-globais>

⁵⁵ https://www.gov.br/anm/pt-br/assuntos/economia-mineral/publicacoes/anuario-mineral/anuario-mineral-brasileiro/amb_metalicos_rev_2.pdf

gelirin %52,6'sını oluştururken; Minas Gerais, Pará ve Bahia eyaletleri sırasıyla %39,9, %34,5 ve %4,5'lik paylarıyla sektörün yıllık gelirine öncülük etmiştir. Dış ticarete sektör, miktar bazında %7,1 artışla yaklaşık 431 milyon ton mineral ürünü ihraç etmiş olup; değer bazında ise yaklaşık 46 milyar ABD doları tutarında ihracat gerçekleşmiştir. Demir cevheri, toplam ihracatın %62,8'ini oluşturmuştur. Sektörün ithalatı ise 8,5 milyar ABD doları tutarında gerçekleşmiştir. 2026-2030 dönemi için maden sektörü projelerine ilişkin olarak 76,9 milyar ABD doları tutarında yatırım yapılması öngörülmekte olup; anılan projelerin önemli bölümünü kritik ve stratejik mineraller oluşturmaktadır⁵⁶.

26 Aralık 2023 tarihli ve 12.370 sayılı ⁵⁷Kanun gereği 2023 yılında uygulamaya giren Maden Kaynakları Denetim Vergisi (TFRM) ile önümüzdeki dönemde maden projelerinin maliyetlerinin artacağı, sektörün uluslararası rekabet gücünün zayıflayacağı ve söz konusu durumların ülkedeki anılan sektöre yönelik uzun vadeli yatırımların cazibesine olumsuz yansiyebileceği değerlendirilmektedir⁵⁸.

Ülkedeki çelik endüstrileri de Minas Gerais, São Paulo ve Rio de Janeiro gibi demir cevheri bakımından zengin bölgelerde kurulmuştur. 2025 yılında Brezilya, on eyalete yayılmış 31 adet çelik fabrikasında gerçekleştirilen 33.347 milyon ton çelik üretimi ile küresel çelik üreticileri sıralamasında 9'uncu sırada yer almıştır⁵⁹. Çelik sektörü, altyapı ve yeni projelere yapılan yatırımlarla tam bir genişleme içinde bulunmaktadır. Brezilya Çelik Enstitüsü'ne göre, çelik ihracatı 2025 yılında %10,6 artarak 9,7 milyon tona ulaşmış olup; bu da yurtiçi satışlardaki düşüşü telafi etmeye yardımcı olmuştur. Ülkenin çelik sektöründe öne çıkan eyaletleri sırasıyla; Minas Gerais, Rio de Janeiro ve São Paulo'dur⁶⁰. Brezilya'nın çelik endüstrileri, ülkenin demir yataklarının yüksek kalitesi ile desteklenmektedir. Örneğin Vale şirketi tarafından işletilen Carajas madenleri ortalama %66 ila %67 demir içeriğine sahiptir. Vale firması, 2025 yılını demir cevheri üretiminde dünya sıralamasında yeniden zirveye yerleşerek tamamlamıştır. Şirket, bir önceki yıla göre %2,6'lık bir artışla yıllık 336 milyon tonluk bir hacme ulaşmıştır⁶¹.

Öte yandan, son on yılda, Brezilya mücevherat sektörü kaliteli makine, teçhizat, alet ve girdilerin ithalatı yoluyla kalite standartlarını ve rekabet gücünü yükseltmiştir. Halihazırda Brezilya, dünya renkli değerli taş tedarikinin üçte birini sağlamaktadır. Brezilya, zümrüt, akuamarin, ametist ve topaz tedarikinde önemli bir ülke konumunda olup; anılan değerli taşlar özellikle Minas Gerais, Rio Grande do Sul ve Bahia eyaletlerinde üretilmektedir⁶².

⁵⁶ <https://ibram.org.br/noticia/mineracao-faturamento-balanca-comercial-2025/>

⁵⁷ <https://leisestaduais.com.br/mt/lei-ordinaria-n-12370-2023-mato-grosso-institui-a-taxa-de-controle-acompanhamento-e-fiscalizacao-das-atividades-de-pesquisa-lavra-exploracao-e-aproveitamento-de-recursos-minerarios-tfrm-e-o-cadastro-estadual-de-controle-e-fiscalizacao-das-atividades-de-pesquisa-lavra-exploracao-e-aproveitamento-de-recursos-minerarios-cerm-altera-a-lei-n%C2%BA-11096-de-19-de-marco-de-2020-e-revoga-a-lei-n%C2%BA-11-991-de-23-de-dezembro-de-2022>

⁵⁸ <https://www.jota.info/opiniao-e-analise/colunas/radar-reforma-tributaria/impactos-da-reforma-tributaria-no-setor-mineral>

⁵⁹ <https://siderurgiabrasil.com.br/2026/02/28/usinas-de-produtos-siderurgicos-instaladas-no-brasil/>

⁶⁰ <https://tvbrics.com/pt/news/industria-siderurgica-do-brasil-inicia-2026-com-crescimento-na-producao-e-nas-importacoes/>

⁶¹ <https://www.infomoney.com.br/mercados/vale-producao-de-minerio-de-ferro-avanca-26-em-2025-e-supera-meta-da-companhia/>

⁶² <https://www.cidadeconecta.com/noticias/pedras-preciosas-brasileiras-ganham-destaque-e-valorizacao-no-mercado-internacional/>

Enerji

Brezilya doğal kaynakların bol olduğu bir ülke olmasından dolayı elektrik üretimi kaynakları çeşitlilik göstermektedir. Bu anlamda Brezilya'da elektrik enerjisi üretimi hidroelektrik, termoelektrik (biyokütle, kömür, petrol, doğalgaz), rüzgar, fotovoltaik ve nükleer santrallerden sağlanmaktadır.

2025 yılında elektrik gücünde 7.403,54 megawatts (MW) artış olmuş ve toplamda 215.936,9 MW elektrik enerjisi biriktirilmiştir. Kurulu gücün %84,64'ü yenilenebilir enerjiden sağlanmaktadır⁶³.

Brezilya, dünyadaki en büyük güneş enerjisi üreticileri sıralamasında Çin, ABD ve Hindistan'dan sonra 4'üncü sırada yer almaktadır⁶⁴. Brezilya Fotovoltaik Güneş Enerjisi Derneği (ABSOLAR) verilerine göre; Brezilya'nın toplam operasyonel gücü 2025 yılında 64 GW'a ulaşmıştır. Söz konusu veriler Brezilya'nın yenilenebilir enerji kaynaklarındaki potansiyelini göstermektedir⁶⁵. ABSOLAR verilerine göre, güneş enerjisi alanında yapılan yatırımlar 2025 yılında 32,9 milyar Brezilya reali (yaklaşık 6 milyar ABD doları) tutarını aşmış olup; 2012 yılından bu yana güneş enerjisi, ülkeye 282,6 milyar Brezilya reali (yaklaşık 50 milyar ABD doları) tutarından fazla yatırım ve 1,9 milyondan fazla yeni iş imkanı sağlamıştır. Şu anda güneş enerjisi, Brezilya elektrik üretiminde ikinci büyük kaynak olup, Brezilya'daki tüm elektrik üretim kompleksinin %24,5'ini temsil etmektedir⁶⁶.

Brezilya'nın Enerji Araştırma Ajansı (EPE) tarafından Ulusal Enerji Planı kapsamında 2021 yılı sonunda "10 Yıllık Enerji Büyüme Planı (PDE) 2031" ilan edilmiştir. 10 Yıllık Enerji Büyüme Planı 2031 kapsamında 2031 yılına kadar gerekli genişlemeyi sağlamak için enerji altyapısına 3,25 trilyon Brezilya reali (625 milyar ABD doları) yatırım yapılması beklenmektedir.

Söz konusu 10 Yıllık Enerji Büyüme Planı çerçevesinde yenilenebilir enerji başta olmak üzere pek çok yatırım fırsatı bulunmaktadır. Enerji Büyüme Planı ve 2031 yılına kadar enerji alanında açılması planlanan ihalelere ilişkin ayrıntılı bilgiye aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir:

(<http://www.epe.gov.br/pt/leiloes-de-energia/leiloes>)

Brezilya Maden ve Enerji Bakanlığı (MME) verilerine göre, 2031 yılına kadar Brezilya'nın elektrik tüketiminin %44 oranında büyümesi beklenmektedir. 2031 yılında 200 bin km elektrik iletim hattının faal durumda bulunacağı tahmin edilmektedir⁶⁷.

Diğer taraftan, petrol üretiminin halihazırdaki günlük 3,38 milyon varilden, 2030 yılında günlük 5,54 milyon varile çıkarılması öngörülmektedir⁶⁸. Petrol ihracatının da önemli ölçüde artması

⁶³ <https://www.gov.br/aneel/pt-br/assuntos/noticias/2026/aneel-preve-crescimento-de-9-1-gw-na-matriz-eletrica-brasileira-em-2026>

⁶⁴ <https://inovacare.solar/publicacao/o-brasil-agora-e-o-4-maior-mercado-de-energia-solar-do-mundo-o-que-isso-significa-para-voce/298>

⁶⁵ <https://www.absolar.org.br/home/energia-solar-avanca-no-brasil-e-adiciona-106-gw-em-2025-com-mais-de-r-329-bi-em-investimentos/>

⁶⁶ <https://www.absolar.org.br/home/energia-solar-avanca-no-brasil-e-adiciona-106-gw-em-2025-com-mais-de-r-329-bi-em-investimentos/>

⁶⁷ <https://eletronenergy.com.br/blog/empresa-de-pesquisa-energetica-epe-divulga-o-plano-decenal-de-expansao-de-energia-2031/>

⁶⁸ <https://megawhat.uol.com.br/planejamento/producao-de-petroleo-no-brasil-deve-crescer-quase-60-ate-o-pico-em-2030/>

ve 2020-2030 yılları arasında %130 oranında artışla halihazırdaki günlük 1,75 milyon varilden 3,4 milyon varile yükselmesi beklenmektedir⁶⁹. Doğal gaz üretiminin ise günlük 199 milyon m³'e ulaşacağı ve mevcut 149 milyon m³'e göre %34'lük bir artış sağlayacağı öngörülmektedir.

---

⁶⁹ <https://brasilenergia.com.br/brasilenergia/rio-pipeline-2025/vast-brasil-podera-exportar-cerca-de-32-bilhoes-de-barris-em-2030>

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Brezilyalı firmalar, telefon ya da internet üzerinden ticari ilişkide bulunmaktan kaçınmakta, geleneksel olarak ithalat yaptıkları firmaları değiştirmekte isteksiz davranmakta, iş bağlantılarını yüz yüze gerçekleştirdikleri görüşmeler sonucunda kurmayı tercih etmektedir. Bu nedenle Brezilya pazarına girme arzusunda olan iş insanlarının ülkeyi ziyaret ederek ilk elden Türk ürünlerinin tanıtımını yapmaları faydalı olacaktır. Benzer şekilde Brezilyalı dağıtıcıların ve ithalatçıların da ülkemize gitmelerinin, üretimi yerinde görmelerinin teşvik edilmesi yararlı görülmektedir. Konferanslar, seminerler yoluyla iki ülkenin iş dünyasını bilgilendirerek bir araya getirmek de diğer bir alternatiftir. Brezilya'ya ihracat potansiyelimizin olduğu ürünlerde fuarlara katılımın ve sektörel ticaret heyetlerinin karşılıklı ziyaretlerinin artırılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Öte yandan, Brezilya nüfusunun küçük bir bölümünün İngilizce konuşabildiği tahmin edilmektedir. Bu nedenle firmalarımız uzaktan iletişim kurmakta ve müşteri bulmakta zorlanmaktadır. Firmalarımıza Brezilya'ya gerçekleştirecekleri seyahatlerde ve ticari bağlantı kurarken Portekizce bilen tercüman kullanmaları önerilmektedir.

Diğer taraftan, Brezilyalı firma, kurum ve kuruluşlarla iş yapılırken, randevu taleplerinin önemli bir süre öncesinden iletilmesi gerekmektedir. Ticari etkinlik, B2B toplantı ya da fabrika ziyareti gibi davetlerin son anda gerçekleştirilmesi, hem firmaların programı önceden belli olduğu için, hem de ciddiyetsiz bir intiba yaratıldığı için kabul edilmemektedir. Aynı şekilde, tatil günlerinin öncesi ve sonrasında, ayrıca cuma günleri öğleden sonra talep edilen randevulara sıcak bakılmamaktadır.

Brezilyalı alıcı, ürüne ilişkin teknik detaylar, fiyat listesi, gümrük kodları, vergiler, depolama masrafları, liman ücretleri gibi nihai kararını etkileyecek bütün hususları açıklayan bilgiler verilmesini tercih etmektedir. Aynı zamanda mümkün olması halinde ürünün numunelerini ya da kendisini fiziksel olarak da görmek istemekte, bu nedenle firmalarımızın fuarlara katılmasının ya da Brezilya'da stok tutmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Benzer şekilde satış sonrası hizmetlerin kolayca sağlanması da Brezilyalı firmalar tarafından önemsenmektedir.

Küçük ve orta ölçekli işletmeler pro-forma faturayı yeterli görmektedirler. Brezilya'da iş yapmak isteyen ihracatçılarımızın sözleşme yapmaları tavsiye edilir. Sözleşme yapılması durumunda sözleşmenin iki dilde hazırlanması, anlaşmazlık durumunda hangi mahkemenin yetkili olacağının mutlaka belirtilmesi ve noter huzurunda kaydedilmesi gerekir.

Para Kullanımı

Ülkenin para birimi "real" (R\$)'dir. Pek çok otel ve mağazada uluslararası kredi kartları kabul edilmektedir. Günlük döviz kuru gazetelerde, otellerde, bankalarda ve seyahat acentalarında mevcuttur.

Brezilya'ya giren ve Brezilya'dan çıkan her türlü paranın Merkez Bankası üzerinden kaydının yapılması gerekmektedir. Brezilya'ya yapılacak yatırımlar da Merkez Bankası tarafından kayıt altına alınmaktadır. 2004 yılından bu yana bu kayıt işlemi internet üzerinden yapılabilmektedir. Ülkede yapılan faaliyetler sonucu elde edilen karların Brezilya dışına transfer edilmesi durumunda yine Merkez Bankası tarafından kayıt altına alınmaktadır.

Döviz kontrolü ve yabancı yatırımlarla ilgili politikalar Maliye Bakanının başkanlığındaki bir konsey tarafından belirlenmektedir. Yabancı sermayeye genelde yerli sermaye ile aynı haklar tanınmakta olup, bazı sektörler için de kısıtlamalar söz konusudur. Her tür yabancı sermaye ülke dışına yapılacak ödemeler için Merkez Bankası'na kaydedilmek zorundadır. Sermaye artırımlarının da bir ay içinde Merkez Bankası'na bildirilmesi zorunludur. Döviz kredisinin ülkeye getirilebilmesi için Merkez Bankası'ndan ön izin alınması zorunludur.

Dövizli işlemler kontrol altında bulunmaktadır. Bu kapsamda; dövizli işlemler sadece dövizle işlem yapmaya yetkili kuruluşlarca yapılabilir⁷⁰. Merkez Bankası bu işlemleri kontrol etmektedir. Yerli veya yabancı yatırımcıların döviz hesabı açtırmalarına izin verilmez. Buna karşılık, yerleşik olmayan kişiler veya kurumlar dövizle işlem yapma yetkisine sahip bankalarda yerel para birimiyle hesap açabilirler. Merkez Bankası'nda kayıtlı olan sermaye miktarı kadar sermaye vergi ödemediği ülke dışına çıkarılabilir. Yabancı sermayenin kayıtlı olması ve dağıtılmamış karın bulunması durumunda karın ülke dışına çıkarılmasında hiçbir kısıtlama ve limit yoktur. Teknoloji transferi, patent ve marka ile ilgili ödemelerde Merkez Bankası'ndan ön izin alınması mecburidir. İthalat lisansı bulunması şartıyla ithalat bedellerinin ödenmesinde hiçbir sorun bulunmamaktadır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Ülkeye girişte MERCOSUR üyesi ülke vatandaşları ile Brezilya'nın karşılıklı anlaşma yaptığı ülke vatandaşları dışında kalan yabancılar için vize zorunludur. Pasaportların ülkeye giriş tarihinden itibaren altı ay süreyle geçerli olması gereklidir. Vize, turistler için 90 gün, transit yolcular için 10 gün süreyle verilir. Diplomatik, Hizmet, Hususi ve Umuma Mahsus Pasaport hamili Türk vatandaşları Brezilya'ya yapacakları üç aya kadar ikamet süreli seyahatlerinde vizeden muaftır⁷¹.

Öte yandan; Venezuela (CCS), Meksika (MEX ve CUN), Kolombiya (BOG), Küba (HAV) ve Brezilya (Guarulhos Uluslararası Havalimanı - GRU) varışlı Türk Hava Yolları uçuşlarında yolcu kabulü için pasaport ve vize gereksinimi gibi genel kuralların dışında bazı ek kontroller uygulanabilmektedir. Bu ek kontroller sonucunda ülke otoritelerince ülkeye giriş reddi verilebileceği için uçuşa kabul sırasında da benzer kontroller yapılabilmektedir.

Genel kurallara Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA) internet sayfasından ulaşabilmektedir⁷². Brezilya için ek kontroller aşağıda yer almaktadır.

⁷⁰ https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/ato2019-2022/2021/lei114286.htm

⁷¹ <https://www.gov.br/mre/pt-br/consulado-istambul/vistos/visto-de-visita>

⁷² <https://www.iata.org/contentassets/4cb32e19ff544df590f3b70179551013/2020-05-19-01-pt.pdf>

São Paulo Guarulhos Uluslararası Havalimanı (GRU) varışlı uçuşlar için dikkat edilmesi gereken kurallar:

- Gidiş-dönüş ve transit yolculuklar için dönüş bileti (Vize gerektiren ülkeler için vize geçerlilik süresinin içinde olması koşuluyla)
- Otel rezervasyonu (Ödemesi yapılmış ve seyahat sürecini kapsayan)
- Transit uçuşlar aktarma süresinin 24 saati aşmaması

Ayrıca, aşağıdaki durumlarda da yolcuların ülkeye giriş talepleri reddedilebilmektedir. Kalış süresince yeterli olacak nakit veya geçerli kredi kartı olmayan yolcular.

Yukarıda çeşitli havalimanları için yer alan şartlardan herhangi birini karşılamayan yolcuların ilgili uçuşa kabul noktasında problem yaşayabilecekleri belirtilmektedir ⁷³.

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

- 01.01.2026: Yılbaşı
- 16.02.2026-17.02.2026: Karnaval
- 20.03.2026: Ramazan Bayramı 1. Günü
- 03.04.2026: Brezilya Dini Bayramı (Paixao de Cristo)
- 21.04.2026: Brezilya Milli Günü (Tiradentes)
- 01.05.2026: İşçi Bayramı
- 27.05.2026: Kurban Bayramı 1. Günü
- 04.06.2026: Brezilya Dini Bayramı (Corpus Christi)
- 09.07.2026: Eyalet Resmi Tatili (Revolução Constitucionalista de Sao Paulo)
- 07.09.2026: Brezilya Bağımsızlık Günü
- 29.10.2026: Cumhuriyet Bayramı
- 02.11.2026: Brezilya Dini Bayramı (Finados)
- 20.11.2026: Sao Paulo Belediyesi Tatili (Consciencia Negra)
- 25.12.2026: Brezilya Dini Bayramı – Noel

Brezilya kanunlarına göre işçiler için günlük maksimum çalışma süresi 8 saattir ve perakende sektörünün de dahil olduğu tüm işletmeler için haftalık 44 saattir. Perakende mağazalarının açılış saati ise yerel kanunlarca düzenlenmektedir ve işletme türüne göre değişmektedir. Daha küçük şehirlerde ve kırsal alanlarda ise daha standart mesai saatleri (09.00-18.00 veya 19.00 arası) uygulanmaktadır. Süpermarketler ve hipermarketler çoğunlukla ise 21.00 veya 22.00'ye kadar açıktır. Alışveriş merkezleri pazartesi-cumartesi günleri 10.00-22.00 saatleri arası, pazar günleri ise 12.00-20.00 saatleri arası açıktır. Ana cadde üzerindeki mağazalar ise 09.00-18.00 ya da 10.00-19.00 veya 20.00 saatleri arası açık kalmaktadır.

Devlet daireleri ve özel şirketler normal olarak pazartesiden cumaya 08.30-17.30 (veya daha geç) saatleri arasında çalışır. Bir saatlik yemek molası vardır. Kuzey ve kuzeydoğu bölgelerinde işe başlama saati 08.00'dir. Ülkenin çoğu bölümlerinde bölgesel değişikliklerle bankalar, hafta içi 10.00'dan 16.00'ya kadar açıktır.

⁷³ <https://www.turkishairlines.com/tr-tr/duyurular/guney-amerika-yolcu-kabul-kurallari/index.html>

Yerel Saat

Brezilya standart saati Greenwich'e göre 3 saat geridedir (GMT -3). Ülke dört farklı zaman dilimine bölünmüştür⁷⁴.

ACT Acre Saati	GMT-5 (BRT-2)
AMT Amazon Saati	GMT-4 (BRT-1)
BRT Brazilya Saati	GMT-3 (BRT)
FNT Fernando de Noronha Saati	GMT-2 (BRT+1)

⁷⁴ <https://brasilecola.uol.com.br/brasil/fuso-horario-brasileiro.htm>

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Limited Şirket
Anonim Şirket
Mikro Girişimci
Küçük İşletmeler
Bireysel Mikro Girişimci
Bireysel Girişimci
Bireysel Limited Şirket
Kâr Amacı Gütmeyen Şirket
Sınırlı Ortaklık
Basit Sınırlı Ortaklık⁷⁵

Şirket Kurma Prosedürü

1. Şirket Türüne Karar Verilmesi

Brezilya'da yeni bir şirket Limited Şirket (Limitada, LTDA) ya da Anonim Şirket (S.A.) olarak kurulabilmektedir.

- Bir limited şirket, bir veya birden fazla ortak tarafından kurulabilir. Ortaklar gerçek ya da tüzel kişi olabilmekte; Brezilya'da yerleşik olmayan ortakların Brezilya'da yerleşik biri tarafından temsil edilmeleri gerekmektedir. Anonim şirket bir Yönetim Kurulu tarafından idare edilmekte, yönetim kurulunda en az 3 kişi bulunması gerekmektedir. Brezilya'da mukim olmayan idarecilerin Brezilya'da yerleşik avukatlar ile temsil edilmeleri gerekmektedir.
- Limited ve Anonim Şirketin asgari sermaye şartı bulunmamaktadır.
- Limited şirketin yıllık mali tablolarını yayınlama zorunluluğu bulunmamaktadır. Anonim şirketin yıllık olarak mali denetimden geçmesi ve mali tablolarını yayınlaması gerekmektedir⁷⁶.
- Kurulumu daha kolay olduğu ve ortakların sorumluluğu sermaye payı ile sınırlı olduğu için limited şirket, en çok tercih edilen şirket biçimidir.
- Şirketin yabancı pay sahipleri ve yasal temsilcilerinin Brezilya Merkez Bankası veri tabanına (Yerleşik Olmayan Beyan Kaydı- CDNR) kaydedilmesi gerekmektedir. Bu kayıt daha sonra şirketin, Eletronik Döviz Kayıt Sistemi (Registro Declaratório Eletrônico - RDE), Finansal

⁷⁵ Brezilya'daki başlıca şirket türlerine yer verilmiştir.

<https://www.gov.br/empresas-e-negocios/pt-br/arquivo-nao-publicado/redesim-homologacao/ajuda/tipos-de-pessoas-juridicas-1>

⁷⁶ https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/leis/2002/110406compilada.htm

https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/LEIS/L6404consol.htm

<https://www.contabilizei.com.br/contabilidade-online/sociedade-limitada/>

<https://www.normaslegais.com.br/guia/clientes/sociedade-anonima-administracao-conselho-fiscal.htm>

<https://www.conjur.com.br/2025-set-30/empresa-brasileira-pode-ter-administrador-que-mora-no-exterior/>

<https://www.gov.br/empresas-e-negocios/pt-br/arquivo-nao-publicado/redesim-homologacao/ajuda/tipos-de-pessoas-juridicas-1>

<https://www.nplaw.com.br/sociedade-anonima-s-a-vantagens-e-desvantagens-para-sua-empresa/>

<https://www.stj.jus.br/sites/porta/paginas/Comunicacao/Noticias/2023/30032023-Sociedades-limitadas-de-grande-porte-nao-sao-obrigadas-a-publicar-demonstracoes-financeiras.aspx>

<https://www.gov.br/cgu/pt-br/assuntos/integridade-publica/setor-privado/legislacao/outros-normativos>

İşlemler Kaydı (Registro de Operações Financeiras - ROF), Yabancı Sermaye Kaydı (Investimento Externo Direto - IED) sistemlerine kayıt olabilmelerini sağlamaktadır⁷⁷.

2. Şirket yasal faaliyet alanına ve ismine karar verilmesi ve şirket yerinin seçilmesi

Şirketin ismi Portekizce olmak zorunda olup, isimde faaliyet alanının belirtilmesi gerekmektedir. Şirket isminin kullanıma uygun olup olmadığı eyalet belediyelerinden teyit edilebilmektedir (örneğin São Paulo için www.jucesponline.sp.gov.br adresinden, Rio de Janeiro için (<https://www.jucerja.rj.gov.br/>) şirket isminin uygunluğu sorgulanabilmektedir). Şirket, yalnızca isminde belirtilen faaliyet alanında çalışabilir, zira şirketin tabi olacağı vergi ve iş kanunları, şirketin faaliyet alanına göre değişmektedir. Daha sonra şirket için önerilen yerin uygunluğu için yine eyalet belediyesinde sorgulama yapılması gerekmektedir (São Paulo <http://empreendafacil.prefeitura.sp.gov.br/>); Rio de Janeiro için <https://carioca.rio/>)

3. Federal Gelir İdaresi ve Eyalet Ticaret Sicil Odası'na şirketin kaydedilmesi

Şirketin isim ve faaliyet yerinin belirlenmesinden sonra şirket iç tüzüklerinin hazırlanması ve şirket kayıt işleminde sunulabilmesi için Portekizce'ye çevrilmesi gerekmektedir.

Şirketin Federal Gelir İdaresi'ne kaydı, (<https://www.gov.br/empresas-e-negocios/pt-br/redesim>) internet sitesi üzerinden çevrimiçi olarak gerçekleştirilmektedir. Söz konusu kayıt işleminin tamamlanması ile şirket Tüzel Kişilik Vergi Numarası (Cadastro Nacional de Pessoas Jurídicas - CNPJ) almaktadır.

Daha sonra şirketin Eyalet Ticaret Sicil Odası'na kayıt olması ve Şirket Kayıt Numarası (Número de Identificação do Registro de Empresas – NIRE) alması gerekmektedir. Ardından şirketin Eyalet Vergi Sistemi (Imposto sobre Circulação de Mercadorias e Serviços - ICMS) ve Sosyal Güvenlik Sistemi'ne (Instituto Nacional do Seguro Social - INSS) kaydedilmesi gerekmektedir. Söz konusu işlemler yaklaşık 10 gün sürmekte olup yaklaşık 120 ABD doları kayıt masrafı bulunmaktadır⁷⁸.

Söz konusu kayıtların tamamlanmasının ardından şirketin Belediye Vergi Sistemi'ne kayıt olması ve Belediye Lisansı alması gerekmektedir.

4. Şirketin Belediye Vergi Sistemi'ne kaydedilmesi

Şirketin Belediye Vergi Sistemi'ne (Cadastro de Contribuintes Mobiliários - CCM) kaydı internet üzerinden gerçekleştirilebilmektedir (<https://www.prefeitura.sp.gov.br/cidade/secretarias/fazenda/servicos/ccm/>). Söz konusu kayıt 1 günde tamamlanabilmektedir.

⁷⁷ <https://www.gov.br/pt-br/servicos/realizar-o-registro-de-investimento-estrangeiro-no-mercado-financeiro-e-de-capitais-brasileiro-no-sistema-registro-declaratorio-eletronico-rde-portfolio>
<https://www.bcb.gov.br/estabilidadefinanceira/capitaisestrangeiros>
<https://www.gov.br/pt-br/servicos/cadastrar-investidores-nao-residentes>
<https://www.fazcomex.com.br/importacao/o-que-e-o-rof/>
<https://www.apexbrasil.com.br/o-que-e-ied>

⁷⁸ <https://www.contabilizei.com.br/contabilidade-online/quanto-custa-abrir-empresa-no-brasil-descubra-tudo/>
<https://www.contabilizei.com.br/contabilidade-online/quanto-tempo-leva-para-abrir-uma-empresa/>

5. E-Fatura sisteminin kullanılabilmesi için “e-token” alınması

Şirketin e-fatura sistemini kullanabilmesi için “e-token” denilen dijital sertifikayı alması gerekmektedir. Konuya ilişkin bilgi (http://www.sped.fazenda.mg.gov.br/spedmg/nfce/Perquntas-Frequentes/respostas_i/index.html) adresinde bulunmaktadır. Bu işlem hızlı bir şekilde yapılmakta olup, 40-70 ABD doları arasında maliyeti bulunmaktadır⁷⁹.

6. İşletme lisansının alınması

İşletme sahiplerinin belediyeden işletme lisansı (Auto de Licença de Funcionamento) başvurusunda bulunması gerekmektedir. Söz konusu lisans, firmanın ticari ve sınai faaliyette bulunmasına ya da hizmet sektöründe faaliyet göstermesine olanak vermektedir.

Söz konusu lisansın bölge belediyelerinden alınması gerekmekte olup, belirli sektörlerdeki firmaların, firma büyüklüğü ve yeri konularındaki şartlara uyması kaydıyla söz konusu kaydı internet üzerinden yapabilmesine izin verilmektedir (RLE - Sistema de Registro e Licenciamento de Empresas, <http://empreendafacil.prefeitura.sp.gov.br/>). Lisans alma işlemi birkaç gün içerisinde tamamlanabilmektedir.

7. Belediye Denetim Ücreti’nin ödenmesi

São Paulo eyaletinde faaliyet gösteren şirketin belediyeye kayıt işlemlerinin tamamlanmasının ardından yıllık olarak Belediye Denetim Ücreti (Taxa de Fiscalização de Estabelecimentos - TFE) ödemesi gerekmektedir. Ortalama yaklaşık 45 ABD doları tutarından başlamakta olan söz konusu yıllık ücret, şirket faaliyetleri ve çalışan sayısına göre değişmektedir⁸⁰.

8. Çalışanların Sosyal Entegrasyon Programı’na kaydı

Şirketin çalışanlarını Sosyal Entegrasyon Programı’na (Programa de Integração Social - PIS/PASEP) kayıt ettirmesi gerekmektedir. Söz konusu program çalışanların sosyal sigorta sistemine dahil edilmesini ve gerektiği takdirde İşsizlik Garanti Fonu’ndan (Fundo de Garantia do Tempo de Serviço - FGTS) yararlanabilmelerini sağlamaktadır. 1 günde tamamlanabilen söz konusu işlem (<https://www.caixa.gov.br/servicos/nis/Paginas/default.aspx>) internet adresinden gerçekleştirilmektedir.

9. Brezilya Çalışma ve İstihdam Bakanlığı’na bildirimde bulunulması

Brezilya kanunlarına göre çalışanların işe alınma ya da işten çıkarılmalarına ilişkin bildirimlerin son tarihi, bilgilerin referans ayını takip eden ayın 7’sine kadardır⁸¹.

10. İşveren ve işçi sendikasına kayıt yapılması

⁷⁹ <https://www.contabilizei.com.br/contabilidade-online/como-emitir-certificado-digital/>

⁸⁰ <https://www.contabilizei.com.br/contabilidade-online/tfe-taxa-de-fiscalizacao-estabelecimentos/>
<https://prefeitura.sp.gov.br/documents/d/fazenda/tabelavalorestfe2026-pdf>

⁸¹ <https://genyo.com.br/o-que-e-caged/>
<https://www.gov.br/trabalho-e-emprego/pt-br/assuntos/estatisticas-trabalho/o-pdet/o-que-e-caged>

İşveren ve işçi sendikalarına üyelik ile ilgili işlemler sendikalar arasında farklılık göstermekte olup, sendikalara yapılacak katkı ödemeleri tercihe bağlıdır.

Şube Açmak

Brezilya’da yabancı bir şirketin şube açması, Federal Hükümet’ten izin alınarak gerçekleştirilmektedir. Bu izin, Federal Hükümete yapılacak bir başvuru ile talep edilmeli ve başvuru; Girişimcilik, Mikro ve Küçük İşletmeler Bakanlığı’na hitaben hazırlanıp ve Ticaret Sicili ve Entegrasyon Departmanı’na (DREI) sunulmalıdır. Bu başvuru, “gov.br” portalı üzerinden yapılmalıdır⁸². Bunun yanı sıra açılan şubenin yapısında gerçekleştirilecek değişiklikler yine Federal Hükümetin izniyle yapılmaktadır.

Brezilya’da şubeler yasal açıdan, yabancı şirketin Brezilya’daki parçası olarak görülmekte, bundan dolayı yabancı ülkedeki şirket, şubenin Brezilya’daki faaliyetlerinden ve borçlarından sınırsız sorumlu tutulmaktadır. Şubeler Brezilya kanunlarına tabi olmakta, şubenin faaliyetlerinden dolayı ortaya çıkabilecek anlaşmazlıklar Brezilya mahkemelerinde görülmektedir.

Söz konusu yapısı ve bürokratik işlemlerinden dolayı şube açmak yerine genellikle yeni şirket kurulması tercih edilmektedir.

Sigorta

Brezilya’da iş yasaları işçiyi koruyacak şekilde Konsolide İş Kanunu ve Brezilya Anayasası çerçevesinde düzenlenmiştir.

Ülkede haftalık standart çalışma saati 44’tür (5 gün 8 saat, 1 gün 4 saat çalışma). Ülkede asgari ücret aylık 1.621 real’dır (yaklaşık 310 ABD doları)⁸³. Her çalışanın 30 gün yıllık izni bulunmakta olup, çalışanlar maaşlarının 1/3’ünü izin kullanacakları dönemde ikramiye olarak almaktadır. Ayrıca her çalışanın bir maaş tutarında Noel ikramiyesi hakkı bulunmaktadır.

İşveren tarafından çalışanın maaşının %8’i oranında Hizmet Süresi Garanti Fonu (Fundo de Garantia por Tempo de Serviço – FGTS) ödenmektedir⁸⁴. Çalışanın işten çıkarılması durumunda işverenin FGTS fonunda biriken miktarın %40’ı oranında ceza ödemesi gerekmektedir⁸⁵. Ayrıca %20 oranında sosyal sigorta fonu işveren payı⁸⁶ (Instituto Nacional do Seguro Social - INSS), %7,5-14 oranları arasında sosyal sigorta fonu çalışan payı⁸⁷ ve işveren tarafından %7,5-27,5 arasında⁸⁸ stopaj vergisi ödenmektedir.

⁸² <https://bpflaw.com.br/passos-a-passos-para-abrir-uma-empresa-estrangeira-no-brasil/>

<https://www.gov.br/empresas-e-negocios/pt-br/drei/empresas-estrangeiras>

⁸³ <https://www.gov.br/esocial/pt-br/noticias/novo-salario-minimo-2026-veja-como-registrar-o-reajuste-no-esocial-domestico>

⁸⁴ <https://blog.agibank.com.br/aliquota-do-fgts/>

⁸⁵ <https://www.serasa.com.br/blog/entenda-como-funciona-a-multa-do-fgts-no-processo-de-rescisao/>

⁸⁶ <https://www.contabilizei.com.br/contabilidade-online/como-funciona-o-recolhimento-do-inss-patronal-para-pessoa-juridica/>

⁸⁷ <https://blog.convenia.com.br/nova-tabela-inss/>

⁸⁸ <https://www.serasaexperian.com.br/conteudos/imposto-de-renda-retido-na-fonte/>

Bankacılık Mevzuatı

Brezilya bankacılık sistemi, Ulusal Para Konseyi, Brezilya Merkez Bankası, Banco do Brasil S. A, Ulusal Ekonomik Kalkınma Bankası ve diğer kamu ve özel finans kurumlarından oluşmaktadır. Brezilya Merkez Bankası münhasıran kamu ve özel finans kurumları ile çalışmakta, yasalarca açıkça izin verilen durumlar dışında kamu veya özel hukuk kapsamındaki diğer kişilerle bankacılık işlemleri yapmamaktadır. Finansal kuruluşlar ülkede yalnızca Brezilya Merkez Bankası'ndan önceden izin almak koşuluyla çalışabilir, yabancı finans kuruluşları ise resmi kararname ile görevlendirilmektedir.

Gerçek veya tüzel herhangi bir kişi, ülkede ikamet eden yabancılar da dahil olmak üzere banka hesabı açabilir. Banka hesabı açabilmek için gerçek kişilerden istenilen belgeler: CPF (Brezilya vergi numarası), RG veya RNE (Brezilya kimlik belgesi) veya CNH (Brezilya Ehliyet belgesi), ikamet adresini gösteren bir faturadır (elektrik, su faturası, vb gibi).

Tüzel kişilerden istenen belgeler: CNPJ (Şirket vergi numarası), şirket kuruluş sözleşmesi ve ticaret kurulu tescil belgesi, hesabı işletmekten sorumlu olanları yetkilendiren belgelerdir.

Yurtdışı döviz transferleri, doğrudan dövizle işlem tesis etmeye yetkili banka ağı aracılığıyla yapılabilir. Brezilya'da ikamet eden veya şubesi/merkezi olan bireyler ve şirketler, bu hesabı kullanarak yurtdışında yükümlülüklerini ödeyebilir. Ancak, yürürlükteki yönetmelikte belirtilen miktar ve şartlara tabi olarak, yurtdışında tutulan varlıkların Brezilya Merkez Bankası'na bildirilmesi gerekmektedir. Bankalarda döviz hesabı açmak mümkün olmamakla birlikte Brezilya'da geçici bir yabancı veya yurtdışında ikamet eden Brezilya vatandaşları döviz hesabı açabilmektedir.

Vizeler

Brezilya'ya ziyaret etmek veya tamamen yerleşmek isteyen yabancıların almaları gereken vize ve izinler 12 Aralık 2017 tarih ve 13 sayılı Karar'da yer almaktadır:

https://portaldeimigracao.mj.gov.br/images/resolucoes_normativas/RN%2013%20-%202017.pdf

<https://www.gov.br/mre/pt-br/assuntos/portal-consular/QGRVsimplesinq16FEB24.pdf>

Brezilya Çalışma ve İstihdam Bakanlığı tarafından yabancılara Brezilya'da yatırım yapmak üzere uzun süreli vize verilebilmektedir. Bu süreçte Ulusal Göçmenlik Konseyinden de görüş alınabilmektedir.

Yatırım vizesinin verilebilmesi için başvuru sahibinin Brezilya'daki mevcut veya yeni kurulan bir şirkete 600.000 real veya üzerindeki bir tutarda yatırım yapıldığını veya yapılacağını ispat etmesi gerekmektedir. Yatırım amacıyla para transferi öncesinde yatırım yapılacak eyaletin Maliye Bakanlığına başvurulmakta, bu kurum tarafından verilen Brezilya Merkez Bankası (BCN) hesabına para transfer edilmekte ve sonrasında başka banka hesabına havale edilebilmektedir. Bu transferin kayıtları yatırım vizesi başvurusunda sunulmaktadır.

Belirli sayıda işçi istihdam etmek gibi bazı özel şartlar dahilinde bu asgari miktarın daha altındaki yatırımlar için de vize verilebilmektedir. Değerlendirmede yatırımın sosyal getirisi, Brezilya'da ortaya çıkaracağı istihdam ve gelir imkanları ile verimlilik artışı, teknoloji transferi gibi kriterler de dikkate alınmaktadır.

Yatırımcı vizesi için süre kısıtı belirlenmemiştir, ancak her 3 yılda bir yapılan yatırımların bilançosunun sunulması ve gelecek ile ilgili yatırım planlarının verilmesi gerekmektedir.

Yatırım vizesine aşağıdaki belgelerle birlikte Brezilya'daki Göçmenlik Koordinasyon Merkezi'ne başvuru sahibince veya vekalet vermiş olduğu avukat tarafından başvuru yapılabilmektedir.

- Başvuru formu
- Vekaletname (Başvuru sahibi yurtdışında ise bulunduğu ülkedeki noter aracılığıyla vekalet verilebilmektedir)
- Yatırımın yapılacağı şirkete ilişkin belgeler
- Yatırım miktarını gösteren Merkez Bankası kayıtları
- Göçmenlik Merkezine ödenen verginin makbuzu
- Başvuru sahibi firmanın geçmiş sene içerisinde ödemiş olduğu vergilere ilişkin belge
- Yatırım planı (Yapılacak yatırımın detayları hakkında bilgi)
- Adli sicil belgesi (en geç 3 aylık)

Seyahat Vizesi

Umuma Mahsus, Hizmet, Hususi ve Diplomatik Pasaport hamilleri anılan ülkeye yapacakları 90 güne kadar ikamet süreli seyahatlerinde vizeden muaftır.

Çalışma ve Oturma İzinleri

Yabancı bir çalışanın Brezilya'da çalışma izni alabilmesi için, Brezilya'da yerleşik bir firma tarafından istihdam edilecek olması gerekmektedir. Çalışma izni 2 yıl süreyle verilmekte ve uzatılabilmektedir.

Yabancı bir kişiye çalışma izni verilebilmesi için, özel bir yetenek veya iş becerisine sahip olmak, verimlilik artışı sağlamak, teknoloji transferi yapmak veya kaynak aktarımı yapmak suretiyle Brezilya'nın ekonomik kalkınmasına katkı sağlaması gerekmektedir.

Yatırım yapan yabancı firmaların istihdam edeceği her bir yabancı yönetici için minimum 150.000 Brezilya reali tutarında yatırım yapmış olması ve şirketin kuruluşunu veya yabancı yöneticinin işe girişini takip eden iki yıl içinde en az on adet yeni istihdam yaratılması gerekmektedir.

Uzun süreli vizeler ile ilgili bilgiler Brezilya Adalet ve Kamu Güvenliği Bakanlığı'nın internet sayfasında (<https://portaldeimigracao.mj.gov.br/pt/nav-quiada>) hazırlanmış olan vize-çalışma izni kılavuzunda bulunmaktadır. Anılan kılavuzda yatırım yapan yabancı firmaların yabancı işçi çalıştırması için gerekli olan şartlara ve prosedüre ilişkin bilgiler de yer almaktadır.

Çalışma izni Rehberi, izleyen bağlantıda (<https://portaldeimigracao.mj.gov.br/pt/informacoes-gerais>) yer almaktadır.

Kaynak: T.C. Sao Paulo Konsolosluğu Ticaret Ataşeliği